

ОСИГУРАНИКА

ГЛАС

ГОДИНА XLII • БРОЈ 24 • БЕОГРАД, 31. ДЕЦЕМБАР 2010. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО • БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Драгана Калиновић,
директор РФ ПИО
ДУГОРОЧНА
СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА

Сетни у време славља
и веселја
ПРАЗНИЧНА
МЕЛАНХОЛИЈА

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА
011/30-60-680
0 – 24h

Срећни НОВОГОДИШЊИ и БОЖИЋНИ ПРАЗНИЦИ

Atomska Banja
ГОДИНА ТРЕЋА

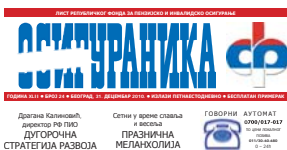
- 10 % popusta u zimskom periodu,
- Mogućnost plaćanja na 5 rata
- Na 10 pensiona, 11-ti gratis

ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Ика Митровић,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Д.О.О. Комазец, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Реч уредника

У људској природи је да тражи разлог за славље, а Нова година то дефинитивно јесте. Колико год да смо уморни, нерасположени и опхрвани проблемима, тешко је побећи од празничне еуфорије која нас полако обузима док се у пролазу сударамо са људима претовареним кесама и док се на градске улице каче први украси. А у новогодишњој ноћи, када се накупи сва радост и добро расположење, гомилају се и наде и очекивања да ће нова година бити много боља од претходне.

Критичари празника воле да кажу да се људи радују Новој години да би имали нови почетак старих навика. И психолози се слажу да нам је свима заједничка потреба да се с времена на време „ресетујемо“ и почнемо изнова. Понедељак, рођендан, Нова година... симболизују почетак, прекретницу, па зато многи од нас верују да су ти датуми добар тренутак да „окренемо лист“ и направимо списак обећања и одлука којих ћемо се „чврсто држати“ у идућој години. Обећавамо да ћемо бити бољи, вреднији, упорнији, плате и пензије ће, уверени смо, порастати а економска криза ће остати у давној 2010.

Споменути критичари би овде сигурно подсетили да је оптимизам само недостатак информација и да се реално ништа неће променити доласком 1. јануара. Али, понекад вреди и само уверење да ћемо живети боље. То убеђење не мора да буде пука илузија јер онај ко верује у нешто има више шансе да то постигне него неко ко не верује и ко је практично унапред одустао од постављеног циља. Живот је непредвидив и увек постоји шанса да се све промени, да доживите искрену љубав, промените каријеру или напредујете у било ком његовом сегменту.

А дотле, покушајте да барем у тих неколико новогодишњих дана промените свој став и да уживате. Смејте се, радујте, не одбијајте позиве пријатеља да им се придружите на забавама. Опустите се и на тренутак заборавите обавезе и проблеме који вас притискају. У то име редакција „Гласа осигураника“ жели вам све најбоље у Новој 2011. години! Више смећа, здравља, љубави, поштовања, толеранције, разумевања, игре и добре музике... а низ слободно завршите сами.

М. Јовановић

Сваки дан је значајан

Египћани су први осмислили соларни календар 4.000 година пре нове ере, а 45. године нове ере почиње да важи јулијанско рачунање времена. Године 1582. папа Гргур XIII уводи грегоријански календар, најкоришћенији календар на свету. Ипак, најпрецизнију варијанту рачунања времена предложио је наш чувени научник Милутин Миланковић још 1923. године, али она ни до данас није усвојена. Уколико би тај начин рачунања био у употреби, календар би одступио за један дан тек након 400.000 година.

Сваки дан у години има посебан значај, а у црквеном календару неки дани су означени као црвено слово, што и чини да постоје различите врсте календара, од оних који бележе верске празнике, преко календара међународних догађаја, државних празника, приредби, сајмова, културних и других манифестација.

Србија у свом календару дешавања бележи разне значајне датуме, као и вашаре, „ијаде“ и фестивале за које и странци показују све већу заинтересованост. Читава 2010. је, на пример, била проглашена за годину књиге и језика. Она је била важна и за годину биодиверзитетa, али и за годину медицинских сестара.

Ова календарска етапа је била и кризна, а у Европи је проглашена годином борбе против сиромаштва и социјалне искључености.

Ипак, дани и догађаји у 2010. могу да се посматрају и из лепшег угла. Може се рећи да је она била и година спорта. На Европском првенству српски ватерполисти освојили су бронзану медаљу, наши одбојкаши су заузели треће место на Светском првенству, српска репрезентација се нашла на четвртој позицији на свету у кошарци, а учествовали смо и на Светском првенству у фудбалу. Почетком децембра српски тенисери су освојили Дејвис куп.

Појединци су се такмичили и у знању, па су наши математичари гимназијалци освојили шест медаља на Математичкој олимпијади и тако заузели десето место у свету. Београд је, како наводи највећи издавач туристичких водича, „Lonely Planet“, проглашен за град са најбољим ноћним проводом на свету, а наша Ада Циганлија се у 2010. години нашла на трећем месту у избору најлепших градских острва на планети. Србију је посетио глумац Џони Деп, а Џон Кјузак је у Београду снимао сцене филма „Гавран“...

Ј. Оцић

ДРАГАНА КАЛИНОВИЋ, ДИРЕКТОРКА РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО

Дугорочна стратегија

Прошле године исплаћене пензије за 1,62 милиона корисника, донесено више од 500.000 решења о остваривању права, реализована исплата једнократне помоћи за више од 1,3 милиона пензионера, а правна помоћ пружена свакоме коме је била потребна

Једна од важних тема која је у години за нама заокупљала пажњу грађана Србије свакако је реформа система пензијског и инвалидског осигурања и, у склопу ње, измене и допуне Закона о ПИО. Саставни део овог процеса је и реформа Фонда за пензијско и инвалидско осигурање којој се у овој установи приступило веома озбиљно, те се у последње време Фонд све више позиционира као модеран и ефикасан сервис грађана. О овим и о неким другим питањима разговарали смо са Драганом Калиновић, директорком Фонда ПИО.

▶ Закон о ПИО је, после дугих и напорних преговора, пред усвајањем у Скупштини и о најважнијим новинама које ће се наћи у овом законском предлогу углавном се све зна. Хоће ли, по Вашем мишљењу, ова реформа помоћи да се успостави одржив систем пензијског и инвалидског осигурања?

– Друштвено-економска ситуација у земљи, све већи број незапослених и корисника права, из чега неминовно произилази смањење броја обвезника доприноса, као и нередовна наплата доприноса, морала се одразити на функционисање пензијског система и рад Фонда. Због свега тога предузета је реформа

“ Унапређење корисничког сервиса један је од примарних циљева Фонда, при чему се посебан акценат ставља на побољшање квалитета услуга и бржу обраду захтева за остварење права из пензијског и инвалидског осигурања ”

која ће обезбедити стабилан, економски и социјално на дужи рок одржив систем пензијског и инвалидског осигурања. Да би се дошло до најоптималнијег решења, при спровођењу реформе пензијске администрације рађене су упоредне анализе и коришћена искуства других земаља, која се могу уклопити у наш постојећи систем, а нарочито узимајући у обзир постојеће неповољне демографске трендове. Са сличним проблемима тренутно се суочавају многе европске земље, због чега су у оквиру реформе ПИО додатно заостравали њихове већ прилично строге услове за остваривање права из ПИО. Србија је направила решења која су у погледу остваривања права знатно повољнија од свих постојећих у окружењу и шире, а нарочито се водило рачуна

да се побољша положај социјално најугроженијих пензионера који су примаоци најнижих пензија.

▶ Шта су главни циљеви реформе Фонда ПИО, а шта главни проблеми са којима се Фонд суочава при њиховој реализацији?

– Као што је познато, Фонд ПИО је у 2008. години спровео административну консолидацију три пензијска фонда – фонда запослених, запослених у самосталним делатностима и пољопривредника, покренувши тако процес реформе и пословног планирања. Управни одбор Фонда усвојио је 2009. основна документа о стратегији развоја ове институције која обухватају развој корисничког сервиса, увођење напредних информационо-технолошких технологија, унапређење пословних процеса и људских ресурса. То је и основа реформе Фонда, који први пут у својој историји има дугорочну стратегију развоја. Као што сам већ поменула, много је фактора који отежавају рад Фонда, али и поред свега тога успели смо да, утврђеном динамиком, уредно исплатимо пензије за 1,62 милиона корисника неког од права из пензијског и инвалидског осигурања, да донесемо више од 500.000

ОСИГУРАЊЕ

развоја

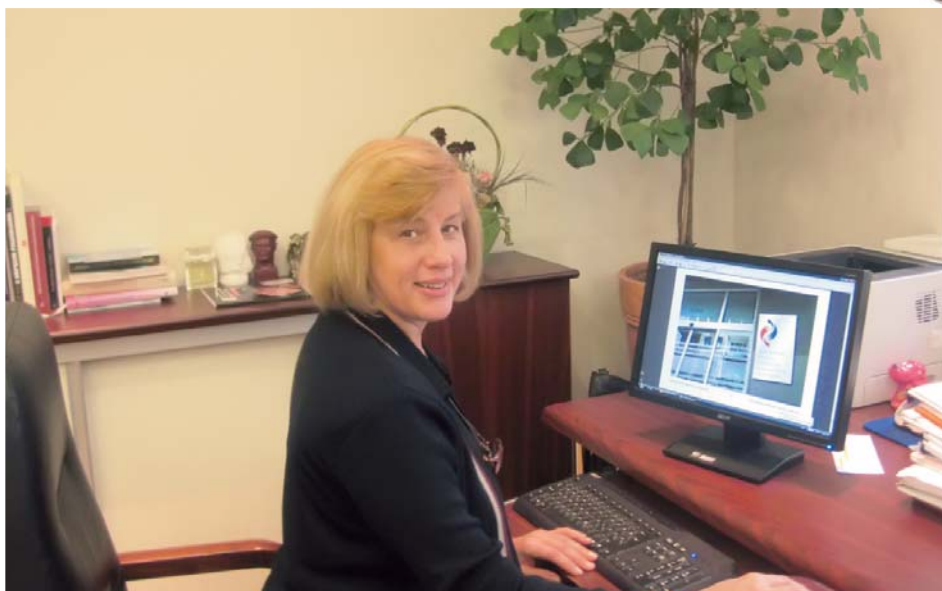
првостепених или другостепених решења о остваривању права, да реализујемо исплату једнократне помоћи по Закључку Владе за више од 1,3 милиона пензионера, да пружимо правну помоћ свакоме коме је била потребна и обављамо основну делатност редовно и ефикасно. Реформа пензијске администрације омогућиће нам да све ово радимо и надаље, али још ефикасније, једноставније и брже, на задовољство 2,65 милиона осигураника и 1,62 милиона корисника наших услуга.

▶ Шта то конкретно значи за грађане, како ће се те промене одразити на кориснике услуга Фонда ПИО?

– Унапређење корисничког сервиса један је од примарних циљева Фонда, при чему се посебан акценат ставља на побољшање квалитета услуга и бржу обраду захтева за остварење права из пензијског и инвалидског осигурања. Настојимо да Фонд постане модерна и ефикасна институција у којој ће ажурност бити максимално повећана што, када је реч о доношењу решења о пензионисању, значи да нам је циљ да што више корисника права не чека дуже од законског рока од два месеца. У 2010. години смо смањили администрацију тако што смо увели нове електронске сервисе. Грађанима смо омогућили интерни увид у сопствене податке у матичној евиденцији Фонда и тиме их активирали да, контролом података и личним ангажовањем, утичу на ажурност послодавца. Пре тога смо увели електронску проверу уплате доприноса за послодавце (контрола М-4К), а последњих месеци ставили смо у функцију јединствени шалтер, односно јединствену пријаву на обавезно социјално осигурање – за сада на шалтерима Фонда ПИО и РЗЗО. У функцији је и претрага базе покренутих поступака за прерачун по Споразуму са Словенијом преко интернета, а у току је и развој електронске верзије јединствене пријаве у складу са Законом о електронском потпису. Све ове мере већ дају прве резултате када је реч о бољој услузи, али и о задовољству грађана.

▶ Какви су даљи планови за развој електронских сервиса у Фонду ПИО?

– У наредном периоду смо планирали још нека унапређења у циљу вишег стандарда и ефикасније услуге. У плану је електронска јединствена пријава послодавца – слање преко интернета коришћењем квалификованих елек-

тронских сертификата, затим праћење статуса поднетих захтева грађана преко интернета помоћу пин кода, преглед исплаћених пензија преко интернета такође коришћењем пин кода и квалификованих електронских сертификата, увођење електронске размене докумената са другим државним органима путем

“ У складу са плановима и усвојеном стратегијом у релативно кратком року очекујемо видљиве резултате у функционисању целог система који ће бити у складу са модерним европским стандардима “

веб-сервиса, односно веб-комуникација и размена података са свим институцијама са којима Фонд тесно сарађује. У складу са плановима и усвојеном стратегијом у релативно кратком року очекујемо видљиве резултате у функционисању целог система који ће бити у складу са модерним европским стандардима.

▶ Као део свеобухватног програма професионалног развоја Фонда планирана је и едукација за запослене што је такође у функцији брже и боље услуге. Како се одвија овај сегмент кадровског усавршавања и развоја људских ресурса?

– Подсетила бих да је број запослених у Фонду смањен за 12,6 одсто у односу на прошлу годину, али и поред тога, ми смо се трудили да се то не одрази на посао и да, у сарадњи са осталим установама социјалног осигурања, превазиђемо проблеме и остваримо најважније циљеве реформе. Сходно нашем стратешком опредељењу, залажемо се за професионални развој руководиоца

и извршних кадрова, што је од изузетног значаја за подизање нивоа ефикасности и успешности пословања организације, јер запослени тако остварују своје радне потенцијале а Фонд добија потребну стручност. Императиви модерног пословања – стално подизање нивоа професионалности и ефикасности заједнички су и за установе јавног сектора, те је способност једне институције да стално стиче нова знања и вештине и да их преточи у радне процесе њена велика предност. Обука запослених ради испуњења ових циљева је веома значајна. Од укупног броја запослених у Фонду (3.133), 83 одсто радника је обухваћено обуком која се обавља на свим нивоима, од топ менаџмента до шалтерских службеника, и већ су приметни први ефекти. Уверена сам да ћемо реализацијом ових активности у релативно кратком року успоставити функционалан систем и модерну и ефикасну организацију у којој ће грађанима услуге пружати стручни кадрови са развијеном корпоративном културом. Али је врло важно да и сви запослени у Фонду разумеју суштину промена које спроводимо и дају свој лични и професионални допринос.

▶ Пре неколико дана сте добили лепо признање. На традиционалној годишњој листи сто најуспешнијих жена у нашој земљи остварили сте висок пласман. Какав је осећај бити међу најзначајнијим женама у Србији?

– Уверена сам да то место говори о значају институције на чијем сам челу и важности институције у систему. За мене лично то је још већа одговорност и обавеза да институција којом руководим што пре прерасте у модеран и ефикасан систем на задовољство свих корисника наших услуга.

М. Јовановић

Аква парк и у Нишкој бањи

После Јагодине, и Нишка бања ће добити аква парк, и то летњи и зимски који ће радити целе године, 24 сата дневно. Изградња аква парка „Фантазија“, са рекреативним центром, почеће у марту следеће године, што би требало да побољша туристичку понуду Ниша и запосли више стотина људи. Туристичко-забавни комплекс биће изграђен на локацији Лозни калем, на површини од 14 хектара.

Два модерна хотела имаће базене на врховима зграда и пет председничких и неколико полупредседничких апартмана у којима могу да одседају сви који су навикли на најлуксузнију услугу. Оба хотела моћи ће да приме око 300 гостију.

Почиње изградња научно-технолошког парка

Министар за науку и технолошки развој, Божидар Ђелић, ректор крагујевачког универзитета, проф. др Слободан Арсенијевић, и градоначелник Крагујевца, Верољуб Стевановић, потписали су Протокол о реализацији и финансирању пројекта изградње научно-технолошког парка у овом граду. Министарство ће за овај посао обезбедити шест милиона евра, а град Крагујевац локацију, прикључке, неопходну документацију и пројекат.

Од Европске инвестиционе банке, у оквиру Стратегије развоја науке и технолошког развоја, у склопу прве транше обезбеђено је 200 милиона евра, а научно-технолошки парк у Крагујевцу је један од три који ће бити изграђени тим средствима. Циљ је да овај парк буде завршен до 2012. године, чиме ће Крагујевац, поред Београда, Ниша и Новог Сада, бити четврти град у Србији који ће имати један такав инкубатор техничког бизниса. Планирано је да све функционише као један заједнички национални концепт, а Крагујевац ће бити интегрални део те мреже.

Поред овога, у Крагујевцу ће, у сарадњи са Универзитетом и локалном самоуправом, бити реализован и пројекат Центра за матичне ћелије и изградња 210 стамбених јединица за младе стручне кадрове са Универзитета.

Новогодишњи вашар у Новом Саду

У оквиру манифестације „Зима на сајму“ која је, од 16. до 30. децембра, одржана на Новосадском сајму, посетиоцима је понуђена роба широке потрошње, затим новогодишњи поклони, украси за јелке, накит, играчке, козметика, крзнена галантерија, производи од дрвета, стакла, порцелана, текстила, књиге, аудио и видео опрема, уметничке слике итд., и то уз знатне попусте и распродаје. Наравно, за најмлађе су обезбеђене играонице и луна парк, а они смелији могли су да посете и „Кућу страха“.

Дом здравља Нови Сад организовао је на Сајму, у оквиру акције „Отворена врата“, бесплатно мерење притиска и шећера у крви, али и мерење висине, тежине и процента масноће у организму. А две најсрећније особе које су посетиле новосадски вашар добиле су у наградној игри продужени викенд у бањи Горња Трпача.

Изложба рукотворина у Крагујевцу

У холу Књажевско-српског театра у Крагујевцу приређена је изложба ручно рађених уникатних предмета. На овај начин Крагујевчанима су се представиле чланице новооснованог удружења „КГ рукотворине“.

Идеја за оснивање удружења била је да се окупе Крагујевчанке које се баве ручном израдом предмета, а лепеза њиховог интересовања је заиста широка – од израде слика од пресованог цвећа, до одевних и употребних предмета.

Удружење за сада окупља двадесет чланица, а ова изложба је прво представљање њихових радова.

Исплата пензија

Исплата другог дела новембарске пензије корисницима из категорије запослених почела је 24. децембра.

Бившим пољопривредницима други део новембарских припадности исплаћује се од 21. децембра.

Пензионери из категорије самосталаца су целе децембарске пензије примили 30. децембра.

Исплаћена помоћ и сразмерним корисницима

Једнократну помоћ од 5.000 динара добили су у децембру и пензионери који примају иностране пензије по споразумима о социјалном осигурању, чија примања у збиру не прелазе 29.999,99 динара. То су документовали доставом доказа о висини права оствареног код иностраног носиоца осигурања, па је током децембра помоћ накнадно исплаћена за 45.268 пензионера који примају и иностране пензије (21. децембра за 5.791 сразмерног пензионера из категорије самосталних делатности и пољопривредника, а 24. децембра и за 39.477 пензионера из категорије бивших запослених).

Да подсетимо, у октобру је исплаћена помоћ за 1.259.696 корисника пензија: из категорије запослених 1.003.418, из категорије самосталних делатности 41.187 и за 215.091 пољопривредног пензионера. Закључак Владе Републике Србије о исплати помоћи тиме је у целини реализован и укупно је више од 1,3 милиона пензионера добило једнократну помоћ од 5.000 динара.

Срцем у Нову 2011.

Град Нови Сад ће половину новца предвиђеног за овогодишњу прославу Нове године усмерити у хуманитарне сврхе.

По 5.000 динара добиће 400 избегличких породица, Институт за заштиту мајке и детета 2,5 милиона динара, а 578.000 динара намењено је центрума за рехабилитацију бивших зависника.

Новогодишњом хуманитарном акцијом града обухваћен је и Геронтолошки центар „Нови Сад“, па ће са два и по милиона динара бити финансирана куповина постелјине и друге неопходне опреме за кориснике. За набавку два возила прилагођена за превоз људи са инвалидитетом опредељено је 3.422.000 динара.

Зараде незнатно више

Просечна нето зарада у Србији у новембру 2010. године износила је 34.444 динара. У односу на просечну нето зараду исплаћену у октобру 2010. године, номинално је виша за 0,1, одсто, а реално нижа за 1,6 одсто.

Просечна зарада без пореза и доприноса у Србији, исплаћена у новембру 2010. године, у односу на зараду исплаћену у новембру 2009. номинално је виша за 9,1, а реално нижа за 0,4 одсто.

Новогодишње јелке у Хајату

Традиционално новогодишње такмичењу у кићењу јелки у хотелу Хајат ове године је организовано да би се прикупила средства за фондацију Јоване Томановић „Савремена деца“, која се бави организацијом едукативних радионица за децу без родитељског старања. Тема „Моја прича о Београду“ била је инспирисана легендарним духом и шармом Београда, као и жељом да се на оригиналан начин представи град који волимо.

Јелке ће за време новогодишњих празника, све до 15. јануара, бити изложене у холу хотела Хајат.

Трећа београдска трка Деда Мразова

Трећа београдска трка Деда Мразова, под слоганом „Верујем у Деда Мраза“, одржана је 26. децембра. У трци су учествовали и становници других градова у Србији, а стаза се кретала Улицом краља Милана до Теразијске чесме. Учесници трке, који су бесплатно добили костиме Деда Мраза, оставили су прилог намењен за Национално удружење родитеља деце оболеле од рака.

Двадесет мушких и женских учесника који су први претрчали стазу дугу хиљаду метара је награђено, а сви такмичари су добили сертификат о учешћу и топли напитак. Веселу манифестацију уз богат музички програм мини трком отворили су Деда Мразићи, малишани школског узраста који су трчали деоницу од Палате Албанија до Теразијске чесме.

Промотори Треће београдске трке Деда Мразова били су Саша Драгић, Љубивоје Ршумовић, Светлана Китић и други. Организатор манифестације је Спортски савез Раковице, а покровитељи град Београд и Секретаријат за спорт.

Радило се и више и дуже

Сваког радног дана на службени улаз Дирекције, филијала и испостава Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, широм Србије, уђе више од 3.000 запослених. Радно време Фонда је од 7.30 до 15.30 часова, али се ове године радило још напорније него раније. Разлози за то су бројни. Пре свега, због рационализације радних места велики број запослених је поред редовних задатака преузео и послове бивших колега. Уведена су и дежурства да би

су говорили запослени у РФ ПИО.

Сектор за остваривање права из ПИО имао је пуне руке посла целе године а кулминација је, према речима Наде Миловић, вишег стручног сарадника за решавање у првом степену у Филијали Нови Сад, била у последњем тромесечју.

– Радим непосредно на остваривању права из ПИО након трајања осигурања, као и права на накнаду за телесно оштећење и за туђу негу и помоћ. Након рационализа-

– Приметио сам повећан број захтева за остваривање права на породичну пензију. Настојали смо да урадимо што више привремених решења на пензију да би наши грађани имали редовне месечне приходе. Поднет је и велики број захтева за накнаду за негу и помоћ другог лица. Такође, издавана су и уверења за регистрацију возила за особе са инвалидитетом. Као и други запослени у Фонду, похађао сам обуку која је била у Крагујевцу, те сам са колегама из других филијала раз-

– Више се радило чак и за време годишњих одмора. Дежураћемо и 31. децембра, као и сваке године, јер је тај дан рок за предају докумената, посебно од када се помера старосна граница као услов за пензију. Ми вршимо пријем странака, упис стажа, одговарамо на дописе разних установа и све што спада у послове опште писарнице.

Сектор за лекарско вештачење обавља бројне послове, а од јула 2010. запослени раде и на вештачењу процене радне способности према

**Зоран
Ружић**

**Ивана
Јовановић**

**Борислав
Грубић**

услуге које Фонд пружа грађанима биле доступне и у подневним сатима. Током ове године стављено је у функцију неколико електронских сервиса за грађане и послодавце, да би им се омогућила комфорнија, лакша и бржа комуникација с Фондом. Послодавцима је омогућено да преко интернет портала Фонда контролишу своје М-4 пријаве, а грађанима да имају увид у сопствене податке матичне евиденције. Такође, и Споразум са Словенијом почео је да се примењује од 1. новембра. Пензионерима је у октобру почела исплата помоћи од 5.000 динара, што је био ванредан посао, а запослени у Фонду су похађали и свеобухватан програм едукације. Улазак у нову годину значи и сумирање резултата из 2010. За наш лист о томе

ције повећао се број предмета по извршиоцу, а јесенас је повећан и прилив посла, јер смо имали задатак да утврђујемо који корисници сразмерних пензија из бивших република СФРЈ имају право на једнократну помоћ од 5.000 динара. Услед примене Споразума са Словенијом, покренути су и поступци прерачуна за поновно одређивање износа пензије за кориснике који имају навршен стаж у овој земљи. Месечни прилив свих врста захтева у октобру и новембру био је око 5.000, а нас је 17 референата – наводи Нада Миловић.

У Филијали у Новом Пазару су такође настојали да увек изађу у сусрет грађанима. Милан Симић, стручни сарадник на утврђивању права у Сектору за остваривање права из ПИО, о томе каже:

менио искуства и мишљења – објашњава Симић.

У одсеку за остваривање права из ПИО, у Филијали Београд, у Немањиној улици, ради Миша Петровић, самостални стручни сарадник за решавање права из ПИО. О протеклој години каже:

– Поред осталог, радим на доношењу решења старосне, инвалидске и породичне пензије, пружам правну помоћ странкама, прикупљам податке матичне евиденције... Обим посла се осетно повећао, посебно од маја месеца. Када је реч о једнократној помоћи од 5.000 динара, само у првој тури обрадио сам 250 захтева.

Из угла вишег референта-координатора за послове опште писарнице у истој филијали говорила је и Љиља Симић.

Закону о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. У овом сектору, за организацију рада комисија за процену радне способности задужена је Зорица Урумовић, виши референт за административне послове – координатор.

– Формирам план рада комисије, контактирам њене чланове, водим месечну евиденцију о броју вештачених особа и слично... Од када је почео пројекат професионалне рехабилитације и запошљавања ОСИ, моја колегиница је преузела сав терет посла који сам до тада радила.

О само једном сегменту Сектора за финансијске послове, говорила је и Марина Кнежевић, самостални стручни сарадник-координатор.

– Између осталог прикупљам податке о извршењу

прихода и расхода, правим месечне извештаје. Свакако смо ове године више радили, и то из бројних разлога. Нарочито сада имамо много посла због усвајања буџета и измена у Закону о ПИО. Из Министарства финансија и Министарства рада су нам тражили процене и анализе у вези с тим – објашњава Марина.

Своје виђење из угла вишег сарадника за послове директора, заменика и помоћника директора Фонда, дала је за наш лист и Ана Сурла.

– Секретарски послови су повезани са свим пословним процесима у РФ ПИО и тичу се организације и посредовања између директора и запослених, контаката са странкама и пословним партнерима.

зимам робу и слично. Пратим и реализацију уговора након тендера ако је то у домену мог посла. Посао је врло динамичан. Сада је најтежи период јер је крај године, ради се попис. Услед нове систематизације, пре шест месеци ми је промењено радно место, али сам и до тада радио на сличним пословима – наводи Борислав.

Послови и активности који су обележили 2010. годину, према речима Марије Комадине, помоћника начелника Одељења за заступање, имовинско-правне и стабелне послове, подразумевали су координацију и праћење свих активности везаних за Пројекат консолидације наплате и реформе пензијске администрације (ПАРИП), извешта-

чунарске опреме, администрацији постојећег информационог система и мреже у згради на Новом Београду. Упућен сам и у послове других колега јер је тако договорено, да свако може да покрива и опсег свих других запослених у Сектору. То значи да сам по потреби одлазио и у Дирекцију, али и ван Београда. Поред осталог, радили смо и на електронским сервисима провере М-4 обрасца и увида у личне податке којима се Фонд укључује у пројекат e-government – објашњава Драган Банда, виши референт-координатор сервисер.

За наш часопис говорила је и Маја Димитријевић, запослена у сектору који, уз многе друге послове, припрема и „Глас осигураника“.

динатор за дигиталну обраду документације.

– Ново у 2010. је што је од јуна у Дирекцију почела да нам пристиже из свих филијала документација матичне евиденције, а посао који смо до тада радили обављамо и сад. Након пријема и евидентирања радимо припрему документације, затим скенирање, што значи да сву документацију преносимо из папирног у електронски облик. Потом контролишемо и вршимо доделу јединственог микрофилмског броја (анотација). Велики помак у 2010. је што смо почели да скенирамо у локалу, па се посао брже и ефикасније обавља – износи Ивана.

Особа која се брине да чекови стигну на време до на-

Ана Сурла

Драган Банда

Интензивно се ради и на дизању ажурности и ефикасности рада Фонда у свим секторима. Моје колегинице које су везане за рад појединачног сектора осетиле су повећање обима посла кроз специфичност послова сектора коме припадају. Такође, смањење броја запослених, као мера Владе, допринело је прерасподели посла и повећању оптерећености сваког запосленог. Надам се да ће одмрзавање плата државним службеницима у 2011. години бар донекле вратити осећај сигурности и задовољства – износи Ана Сурла.

О само једном сегменту посла у Сектору за правне и опште послове говорио је Борислав Грубић, референт за набавку ситног инвентара.

– Водим евиденцију ситног инвентара, поручујем и преу-

вање о његовој реализацији, припремање тендерске документације и праћење спровођења поступака набавке опреме у оквиру пројекта ПАРИП, као и координацију и праћење рада консултантске куће ITG-Insurance Technology Group, која је у оквиру овог пројекта ангажована на Пројекту Експертске услуге за развој нових пословних процеса и функционалних и техничких захтева новог јединственог ИТ система у РФ ПИО. Марија је пратила и рад консултантске куће КПМГ током обука за унапређење планирања пословања, развоја људских ресурса и јавних услуга за РФ ПИО и ПУ и друге послове.

И у Сектору информационог технологија, због увођења нових електронских сервиса, такође је било новина.

– Радим на одржавању ра-

– На радном месту референта у Сектору за односе с јавношћу обављам посао који се састоји у давању информација грађанима из делокруга рада Фонда. Фонд ПИО је у оквиру своје интернет презентације отворио и-мејл адресу путем које се ступа у контакт са нама. Обим посла се приметно повећао, а пружали смо и више од 500 одговора месечно. Питања су разноврсна и обухватају све делатности у Фонду, па користим ову прилику да захвалим колегама из других сектора на разумевању и помоћи. Кроз питања наших осигураника и корисника, која постављају и телефонски, лако се уочавају актуелне теме, динамика и циклус рада Фонда – каже Маја.

У Сектору за обраду документације и архивирање ради и Ивана Јовановић, коор-

динатор за дигиталну обраду документације.

– На сваких петнаест дана развозим пензионерске чекове широм Србије. Првог дана развозим по западној, а другог дана по јужној Србији. У међувремену радим и све друге послове који су у опису мог радног места и задовољство ми је да превозим све колеге, кад треба и где треба.

У Одељењу за интерну ревизију ради, као виши стручни сарадник, млади Миодраг Иричанин, који се за сваки задатак припрема јер је реч о одговорном послу:

– Сваки задатак ми је изазов, радим и на терену, путујем, а остајем и након радног времена да обрадим прегледани материјал. Мислим да је важно да и даље учим и зато прихватам савете старијих и искуснијих колега. **Јелена Оцић**

Избори на пролеће

Седници Градске организације пензионера Београда, која је одржана 20. децембра у просторијама Удружења пензионера СМУП-а, председавао је Ђуро Перић, председник Градске организације пензионера (ГОП), а о активностима у протеклој години, поред председавајућег, говорио је и Василије Белобрковић, секретар организације. Скупу су присуствовали председници седамнаест општинских удружења пензионера и председници гранских пензионерских удружења.

Председник пензионера Београда је напре говорио о најактуелнијим проблемима који су од значаја за живот и даљи рад пензионера и удружења. Акцент је стављен на проблеме уплате доприноса и неопходност измена и допуна Закона о ПИО. У том контексту наведено је и да излаз из тешке ситуације Србија треба да тражи у запошљавању и подизању економског раста.

Ђуро Перић је, поред осталог, навео да ће пензионери у јануару имати за два одсто виша примања, у априлу за још 2,95 и још два процента у октобру. Председник је констатовао и да је 2010. обележио низ значајних активности ГОП, али да бројни задаци предстоје и у наредној години да би се што више помогло најстаријим суграђанима. Речено је да је доста урађено на плану организационих активности и да до априла 2011, у складу са Статутом, треба да се одрже избори за Градску организацију и за Савез пензионера. Након што је присутнима

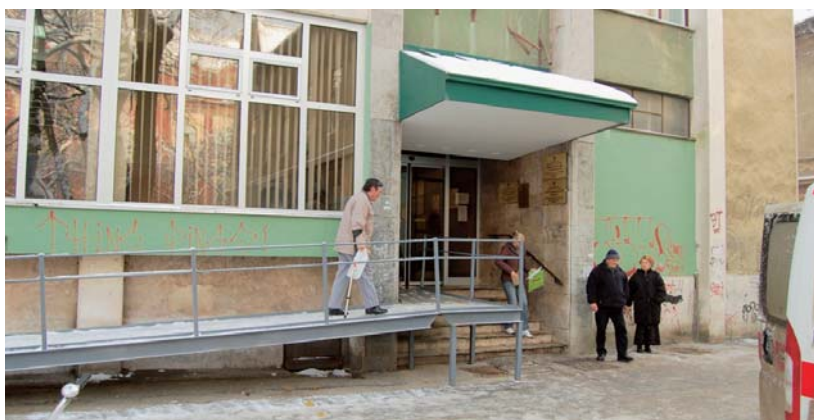
Ђуро Перић и Василије Белобрковић

пожелео срећну и успешну предстојећу годину, председник београдских пензионера примио је плакету и захвалницу за изванредан допринос развоју олимпијског покрета старих.

Колико је Олимпијада трећег доба важна, истакао је Василије Белобрковић, председник Организационог одбора ове манифестације. Он је присутне известио о Трећој олимпијади спорта, здравља и културе за припаднике трећег доба која је одржана у септембру у Сокобањи. Сви су се сложили да максимално подрже одржавање ове манифестације и у 2011. години.

На седници је било речи и о чланству у добровољном Фонду солидарности, чији рад треба још више подржати и подстићи. На дневном реду су се затим нашла и два веома важна пројекта – „Хуманитарна помоћ болесним и сиромашним пензионерима“ и „Друштвена и здравствена едукација пензионера и старих лица Београда“. Било је речи и о активностима ГОП у циљу организовањег рада „Сениор сервиса“, односно о ефикаснијем снабдевању најстаријих суграђана храном, лековима и другим потрепштинама.

Јелена Оцић

Платформа за особе са инвалидитетом

Испред филијале Фонда ПИО у Суботици постављена је, 13. децембра, монтажано-демонтажна рампа која треба да олакша улазак особама са инвалидитетом и свима који се отежано краћу. Ова рампа ће бити у употреби док се, крајем јануара или почетком фебруара 2011, не монтира платформа за инвалидна лица.

М. М.

Помоћ београдским пензионерима

Четврта рата помоћи београдским пензионерима са најнижим примањима (мање од 14.836,90), како је саопштио заменик градоначелника Београда, Милан Кркобабић, исплаћена је на кућне адресе од 21. децембра током пет дана. Кркобабић је том приликом подсетио да је то девета рата која се исплаћује, а четврта у 2010. години.

Помоћ је добило 65.235 пензионера. За ту сврху из градског буџета је издвојен 261 милион динара.

Став актуелне градске власти је да помоћ мора да стигне када је најпотребнија, тако да ће најугроженији пензионери и у 2011. години од града Београда добити 16.000 динара у четири једнаке рате.

В. А.

ПОЗИВ ЛОКАЛНИМ САМОУПРАВАМА ДА СУФИНАНСИРАЈУ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Неразвијене општине добиће више од уложеног

Потребно је основати савете за запошљавање и израдити локалне акционе планове запошљавања

Дејан Јовановић, директор Националне службе за запошљавање, Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, запошљавање и равноправност полова у Влади Војводине, и Владимир Срдић, директор Покрајинске службе за запошљавање, учествовали су почетком децембра на панел дискусији „Укључивање локалних самоуправа у суфинансирање програма и мера активне политике запошљавања у 2011. години“, одржаној у згради Скупштине АП Војводине у Новом Саду.

Панел дискусија је организована ради информисања локалних самоуправа и шире јавности о циљу пројекта и условима које општине и градови у Србији морају да испуне према Јавном позиву, који је расписала Национална служба за запошљавање (био је отворен до 31. децембра), ради реализације програма и активних мера запошљавања у локалним самоуправама у 2011. години. Наиме, локалне самоуправе које се одазову на овај јавни позив, моћи ће, на основу учешћа у суфинансирању програма и активних мера запошљавања у својим срединама, да самостално креирају политику запошљавања и да утичу на смањење незапослености на територији која је у њиховој надлежности.

С друге стране, држава на овај начин жели да подстакне развој локалних и регионалних политика запошљавања да би локалне самоуправе добиле нову улогу у спровођењу централне политике запошљавања на својој територији, уз уважавање карактеристика локалног окружења.

– Ово је значајно зато што је кроз спровођење локалних планова запошљавања могуће уважити разлике које постоје у различитим срединама када је о овој проблематици реч. Важно је и да се кроз уважавање локалних разлика суштински решавају проблеми који се са централног нивоа не могу решити. На овај начин биће удружена средства са локалним самоуправама и тако ће у

Владимир Срдић, Мирослав Васин и Дејан Јовановић

Србији моћи да буде запослен већи број људи. У 2010. години су свега три општине у Војводини биле укључене у овај програм: Нови Сад, Панчево и Врбас, а потребно је да их се укључи знатно више, и да на тај начин, у што већој мери, буде потпомогнуто запошљавање у Војводини. Такође, осим оних средстава која су већ планирана да се уложе кроз активне мере запошљавања у Војводини и у локалним самоуправама, додаће се и средства општинама које су у трећој и четвртој групи по неразвијености, те ће тако оне од државе добити више новца за запошљавање него што ће саме уложити – прецизније је објаснио циљ овог програма директор НСЗ, Дејан Јовановић.

Мирослав Васин сматра да што више локалних самоуправа у Војводини треба да искористи ову шансу и да издвајањем одређеног новца и оснивањем савета за запошљавање у својој средини отворе себи могућност да им и држава, у зависности од степена развијености општине, дотира средства потребна за запошљавање људи на територији која је у њиховој надлежности. Наравно, ови савети морају израдити и своје акционе планове запошљавања да би могли да користе републичка средства за делимично финансирање ових програма.

Да подсетимо, Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености предвиђено је да, уколико јединица локалне самоуправе, у оквиру локалног акционог плана запошљавања, обезбеди минимум 51 одсто средстава потребних за финансирање програма и мера активне политике запошљавања, може поднети захтев за учешће у финансирању тог програма или мера. Оним локалним самоуправама које према степену развијености спадају у трећу и четврту групу развијености, као и девастираним подручјима, може се одобрити захтев за суфинансирање и када је у буџету локалне самоуправе обезбеђено мање од половине средстава потребних за реализацију програма или мера активне политике запошљавања.

Националним акционим планом запошљавања за 2011. годину планирано је да се суфинансирају програми приправника, обуке, као и субвенције за самозапошљавање и субвенције послодавцима за запошљавање на новоотвореним радним местима.

Према речима Владимира Срдића, план Покрајинске службе запошљавања је да следеће године у Војводини посао добије од две до четири хиљаде људи, у зависности од тога за које се програме локалне самоуправе одлуче.

Мирослав Мектеровић

НАЈНОВИЈИ ПОДАЦИ НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

Највише незапослених у Београду

Према подацима Националне службе за запошљавање, у Србији је у новембру регистровано укупно 722.142 незапослене особе, што је у односу на претходни месец више за 4.639, односно за 0,65 процената, док је укупан број незапослених у односу на новембар лањске године смањен за 1.208 лица.

Највеће учешће у регистрованој незапослености, посматрано према времену проведеном на евиденцији НСЗ, имају лица која траже посао од једне до две године – 17,49 одсто, затим они које посао траже до три месеца – 13,57 одсто, од три до пет година – 11,81 проценат, од две до три године – 11 одсто, од пет до осам година – 10,64, а најмање је оних који посао траже од три до шест месеци – 8,79 одсто.

Дуже од годину дана посао тражи чак 63,95 одсто незапо-

слених, односно 461.791 лице, од чега је 254.757 (55,17 посто) жена.

Посматрано према годинама старости, међу незапосленима је највише оних од 25 до 29 година – 13,22 одсто, затим од 30 до 34 године – 12,44 процента, од 35 до 39 година их је 11,98, а од 45 до 49 година 11,85 одсто. Незапослених који имају између 50 и 54 године је 11,81 одсто, а оних од 40 до 44 године има 11,63 процента.

И даље је на евиденцији НСЗ највише особа са првим степеном стручне спреме – 203.583 или 28,47 одсто, затим са четвртим степеном – 203.583 или 28,19 процената, и трећим – 189.955 или 26,3 одсто. Следе они са седмим степеном стручности – 44.179 или 6,11 одсто, са шестим степеном – 36.049 или 4,92 процента, са другим – 35.063 или 4,86 одсто и, на крају, са

осмим степеном посао тражи 37 лица.

Највише незапослених живи у региону Шумадије и западне Србије – 32,53 одсто, затим следе Војводина са 27,16, регион јужне и источне Србије са 26,36, београдски регион са 13,06, и регион Косова и Метохије са 0,90 процената незапослених на евиденцији НСЗ.

Оних који на посао чекају дуже од годину дана највише је у Рашком округу – 75,59 одсто, затим Поморавском

– 70,50, Јабланичком, Расинском – 69,47 и Мачванском округу – 68,27 процената. Најмање их је у Браничевском округу – 52,30, Севернобачком – 54,62, Сремском – 54,94, Београдском управном округу – 55,19 и Средњобанатском округу – 55,22 процента.

Изражено у бројевима, највише незапослених има у Београду – чак 94.314, у Нишу 34.395, Новом Саду 28.776, Крагујевцу 21.615 и Лесковцу 20.742 особе.

М. Мектеровић

НОВА МЛЕКАРА У КУКУЈЕВЦИМА КОД ШИДА

Козји сир за европско тржиште

Покрајински секретар за науку и технолошки развој у Влади Војводине, др Драгослав Петровић, свечано је, 16. децембра, у Кукујевцима код Шида отворио нову млеку фирме „Веосагра“ за производњу прерађевина од козјег млека.

Покрајински секретаријат је, у оквиру програма суфинансирања погона са новим технологијама, у отварању млекуре у Кукујевцима учествовао са 25 милиона динара. Укупна инвестициона вредност пројекта била је 123 милиона динара.

У овом погону са савременом млекуром и опремом за занатску производњу специ-

јалних сирева од козјег млека годишње ће се производити 60 тона сира и 600 тона других конзумних производа од козјег млека. Очекује се да

укупан приход пређе милион евра годишње пошто ће се највећи део производње пласирати на тржиште Европске уније, а мањи део ће бити ди-

стрибуиран хипермаркетима у Србији.

У млекури „Веосагра“ отворено је 51 ново радно место, а према речима Предрага Никчевића, директора, план је да се наредне године обезбеди пољопривредно земљиште са органском производњом, да би њихови производи од козјег млека за две године понели ознаку да припадају органском систему производње. Планира се, такође, и сарадња са кооперантима из околине који ће добити расне санске козе да би оформили мање породичне фарме, али са обавезом да млекури касније испоручују млеко.

М. Мектеровић

ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА ВЛАДЕ ВОЈВОДИНЕ

Пакети помоћи за најсиромашније

Влада Војводине је уочи предстојећих празника поделила 200 пакета хуманитарне помоћи социјално најугроженијем становништву Пивница – места у бачкопаланачкој општини. Ана Томанова Маканова, потпредседница војвођанске Владе, и Тома Јошанов, директор покрајинске Дирекције за робне резерве, уручили су ову помоћ, у појединачној вредности од четири хиљаде динара, активистима Црвеног крста, месног Удружења пензионера, Месне организације Савеза инвалида рада, Месне заједнице Пивнице, Клуба за стара лица Геронтолошког центра Бачка Паланка и других хуманитарних организација са ове територије.

– Ми смо, у координацији са активом жена из Геронтолошког центра Бачка Паланка, дошли да помогнемо код дистрибуције ове помоћи нашим најугроженијим мештанима. Конкретно, упоредили смо наш списак са списковима осталих хуманитарних организација да не би било неправедно изостављених или да се, пак, не би десило дуплирање, а затим ћемо однети пакете на кућне адресе ових људи – ближе је објаснио начин испоруке помоћи и улогу његове организације Божидар Жабаљац, председник МО Пивнице и Општинске организације СИР Бачка Паланка.

Људмила Шустер и Божидар Жабаљац

Људмила Шустер, председница Месне организације Општинског удружења пензионера у Пивницама, рекла је да ће њихова организација дистрибуирати пакете за 40 својих чланова у селу који примају најниже пензије, а који су помоћ примили и прошле године преко Савеза пензионера Војводине.

Тома Јошанов је нагласио да покрајинска Дирекција за робне резерве испоручује овакве пакете (11 килограма прехранбених артикала и шест кило-

грама средстава за хигијену) социјално најугроженијим грађанима у местима где не постоје народне кухиње. Он је најавио да ће се ова акција наставити, односно да ће се до краја године помоћ свакодневно делити у некој од општина у Војводини, јер је Покрајина издвојила укупно 70 милиона динара за ову намену. Наредна испорука од око 500 пакета биће у општини Бачки Петровац, а акција ће се наставити и у 2011. години.

М. Мектеровић

САВЕЗ СЛЕПИХ СРБИЈЕ

Уручена признања

Савез слепих Србије је, 24. децембра, у Свечаној сали библиотеке за слепе и слабовиде „Доктор Милан Будимир“, у Београду, организовао традиционалну свечаност поводом краја календарске године. Присутне госте, спонзоре и активисте из организација слепих широм Србије поздравили су Милан Стошић, председник и Драгиша Дробњак, секретар Савеза слепих Србије.

– Овакав један тренутак користимо да скупимо снагу, да напунимо батерије, да проблеме претворимо у изазове и да их решавамо на начин како је то својствено нама, јер ми смо многе проблеме које нам је хендикеп створио превазишли сопственом снагом. Са том снагом и

енергијом и искуством које имамо спремни смо да се боримо и суочавамо са свим проблемима и свим изазовима који нам предстоје – истакао је, између осталог, Милан Стошић.

Овом приликом уручене су књижевне награде на основу конкурса који сваке године расписује Савез слепих Србије. Прву награду за поезију освојила је Љиљана Рим Живковић из Београда, другу Будимка Тошић из Ужица, а трећу Слободанка Мартиновић из Сремске Митровице.

Прва награда за прозу припала је Љубици Зековић из Подгорице, друга Луки Јоксимовићу из Београда и трећа Десанки Грбић такође из Београда. Награђе-

нима су припале дипломе и новчани износ.

На свечаности у Савезу слепих уручене су дипломе и лаптоп рачунари за најбољег студента и ученика. Награђени су Даринка Маринковић, студент четврте године Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију са просечном оценом 9,3, у конкуренцији средњошколаца награђен је Никола Николић, ученик Прве земунске гимназије са просеком оцена 5,00, док је међу основцима награду добила Марија Николић, ученица шестог разреда школе „Свети Сава“ у Баточини.

Заслужним државним органима, установама и спонзорима уручене су дипломе.

А. Банић

РС рачунар – да ли је то за мене

Често постављамо питање себи и другима – персонални рачунар – шта он ради, од чега се састоји, како то функционише, да ли је то за мене који сам већ доброно загазио у седму деценију живота?

Персонални рачунар је иначе технички уређај новије генерације. С обзиром на цену, постао је приступачан скоро сваком кориснику. Може да се купи у најближој продавници рачунарске опреме за готовину или на рате. Приликом куповине обично нам продавци издиктирају масу података који су већини просечних корисника прилично неразумљиви.

Нови члан у кући

И онда, купили смо рачунар и донели га кући. За новог члана треба направити мало простора у ионако тесном стану. Али, ко ће га спојити? Ту има пуно каблова на које још нисмо навикли. Но,

срећом, ту је комшија који се разуме у технику. Позвали смо њега и он је све то лепо спојио и подигао систем. Пред нама су се појавили прозори – чудесан свет на екрану. Комшија нам понешто и објашњава. У принципу, све нам је јасно и ништа нам није јасно. Попили смо са комшијом кафу и ракију за сретан почетак и захвалили му.

На крају, када смо остали сами, онда су почела да се јављају разна питања и недоумице. Говорили су ми да је то добро. Виђао сам својевремено на послу како младе девојке из дактилоброа брзо пребиру по тастатури. А сада се питам да ли је то за мене. Некако ми је рука већ трома, а и прсти се помало коче. Штап је нешто без чега не могу да мрднем. Покушао сам да некако ухватим руком миша (од рачунара), а он бежи преко екрана. А тек слова на тастатури! Хтео сам да притиснем једно, а оно ухвати два, и то погрешно. Требале су

ми друге наочаре да видим шта сам то притиснуо (или неки курир да ми тражи слова). А онда ме још назове другар и почне да ми објашњава како сам се дао у непотребни трошак. Привукли ме трговци лепим обећањима. Каже, рачунар је за млађе, за оне који иду у школу јер без тога данас не може да се заврши разред. То је таман за мог унука.

И сад, јасно ми је, ако хоћу да радим, морам понешто и да научим. А школу и учење сам већ одавно оставио за собом. А тек енглески. Кажу, ако знаш енглески, онда је све лакше. А ја још у основној школи учио руски. И онда треба научити нешто о Windows-у, започети куцати у Word-у, правити табеле у Excel-у, погледати веб-сајтове на интернету, послати мејл другарима...

Да бих добро видео шта је на екрану, потребне ми двоструке наочаре. У кући ме већ помало попречно гледају јер сам им одузео и оно мало тесног простора. Рачунар сам купио на кредит, па и то оптерећује ионако плитки пензионерски буџет. Да ли ће ми на крају компјутер остати тамо са стране као саксија са цвећем?

Право време за нас тек долази

И зато се питам да ли сам то добро направио или нисам. Као што се и види, питања и недоумица има напретек. А као и све што је ново, тако се и улазак рачунара у кућу тешко прихвата. За сваку породицу то је додатни трошак. У почетним корацима биће много оних који ће нас „добронамерно“ одвраћати од тога. Но, да ли ћемо рачунар оставити тамо са стране или ћемо се ухватити укоштац са изазовима модерног доба, то зависи од нас. Ја свакоме препоручујем да крене са рачунаром у ново доба. У почетку ће бити много потешкоћа и неразумевања.

Ругаће нам се и смејати. Но, и то је за људе. После одређеног времена многе ствари ће доћи на своје место. Јер, право време за нас тек долази. Интернет и прозори ће нам отворити видике о којима тешко да смо могли и да сањамо.

И зато, отворите прозоре (на екрану рачунара) и крените у лепши свет. У томе вам желим пуно успеха!

Драгутин Склепић

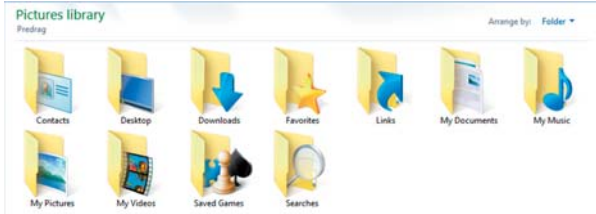

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

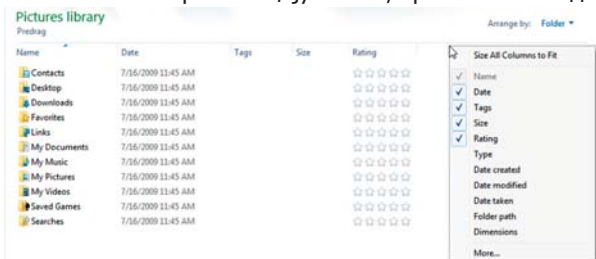
Windows Explorer (2)

Листа фајлова

У централном панору прозора Windows Explorer налази се листа фајлова и фолдера. У њој се приказује садржај уређаја или фолдера у који смо ушли. Начин приказивања фолдера и фајлова бирамо сами да бисмо листу фајлова прилагодили својим потребама и подесили њен изглед како нам највише одговара. Када кликнемо на икону View, која се налази на десној страни командне траке, можемо да бирамо следеће начине приказивања: Extra Large Icons, Large Icons, Medium Icons, Small Icons, List, Details, Tiles и Content.

Уколико изаберемо опцију Details, приказ ће изгледати овако:

На самом врху листе налази се заглавље колона које нам омогућава да подесимо које ће информације о фајловима и фолдерима бити приказане у овој листи.

Називи колона у заглављу мењају се у зависности од врсте (типа) фајла или фолдера који отварамо и самим тим нуде друге најчешће потребне информације везане за одабрани фајл:

- Name – назив фајла;
- Date – датум последње промене;
- Type – тип фајла;
- Size – величина фајла;
- Tags – опис фајла;
- Rating – оцена фајла;
- Date created – датум првог креирања фајла;
- Dimensions – димензије (само за слике).

Пано за приказ

Пано за приказ постављамо када кликнемо на икону Show the preview pane, која се налази на командној траци. Налази се у десној страни прозора Windows Explorer и у њему се визуелно приказују фајлови и њихов садржај. У њему су најчешће приказане слике, видео снимци, текстови и адресни подаци, у зависности од тога какав је тип самог фајла.

Пано са детаљима

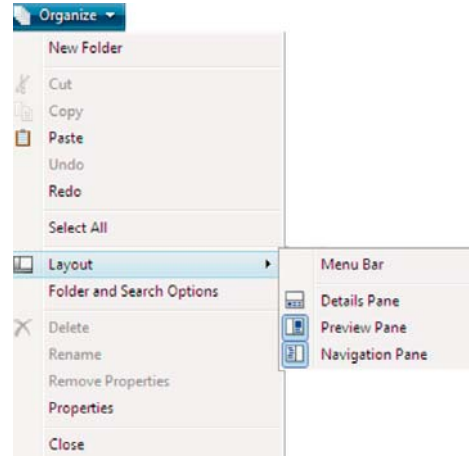

Налази се испод претходних паноа и приказује нам најважније карактеристике везане за одабрани фајл – аутора фајла, датум креирања фајла, димензије итд.

Приказивање појединих паноа

Приказ сваког од ових паноа можемо да укључимо и искључимо. Поступак је:

1. кликнемо на команду Organize која се налази изнад навигационог паноа;
2. изаберемо опцију Layout;
3. кликнемо на пано чији приказ желимо да укључимо или искључимо (Details Pane, Preview Pane, Navigation Pane).

Изнад паноа се налазе:

1. командна трака;
2. трака са падајућим менијима (можемо је приказати или искључити њен приказ);
3. адресна трака;
4. прозор за претраживање.

Командна трака

На овој траци налазе се команде које најчешће користимо за рад са фолдерима. Команда која се стално налази на овој траци је Organize и користимо је за избор команди за рад са фолдерима (New Folder, Cut, Copy, Paste, Undo, Redo, Select All, Layout, Folder and Search Options, Delete, Rename, Remove Properties, Properties и Close). Тако можемо креирати нове фолдере, премештати, копирати и налепити податке, маркирати, обрисати, променити им име и погледати њихове карактеристике. У зависности од тога на којој се листи налазимо, на командној траци појављују се додатне команде за рад са одређеним подацима који се налазе у тој листи.

Тако се на листи:

1. Libraries (Documents, Music, Pictures, Videos) – појављују команде за рад са документима, музичким записима, фотографијама и видео записима (New Library, Open, Share with, Burn, Play all, Slide show и New folder). Тако можемо креирати нове библиотеке, поделити жељене податке са другим корисницима рачунара, нарезати их на CD, пустити музичке и видео записе, прегледати фотографије и креирати нове фолдере да бисмо те податке правилно распоредили како бисмо их касније лагано пронашли;

2. Computer – појављују се команде за рад са уређајима (System properties, Uninstall or change a program, Map network drive и Open Control Panel). Тако можемо погледати карактеристике система и инсталирати драјвере, уклањати и мењати програме и улазити у Control Panel ради подешавања одређених уређаја уколико је то потребно;

3. Network – појављују се команде за рад са рачунарском мрежом (Network and Sharing Center, Add a printer и Add a wireless device). Тако можемо подешавати мрежу и учлањивати у њу штампаче и бежичне уређаје.

Наставиће се

Предраг Јовановић

Празнична меланхолија

Новогодишња еуфорија и форсирање доброг расположења за неке су подстицајни, али код многих људи изазивају супротне ефекте

„Звончићи, звончићи звоне цео дан...“, неуморно и немилосрдно одзвања са свих страна, са накрцаних уличних тегзи, искићених тргова, из препуних продавница, па још и код куће, са ТВ екрана, где Деда Мраз, уз познату песмицу, раздрагано пијучка и рекламира омиљену кафу.

„Хоће ли то икада престати?“, питате се ви, уморни од свега, јурцања по радњама, куповине, прерачунавања, гужве и халабуке. И нисте једини.

Није мало оних за које су божихни и новогодишњи дани (као и недеље пре и после) ноћна мора и који размишљају попут пацијенткиње чију жељу открива новинарима психолог у једном америчком саветовалишту: „Најрадије бих заспала 1. новембра и пробудила се 1. фебруара и тако избегла да се бавим стварима које су ионако ван моје контроле.“

Чак и кад би то било могуће, остварени сан би нам више одузео него дао, рећи ће неко. Онај ко би преспавао све зимске светковине пропустио би окупљања са породицом и пријатељима, весела дружења, богата гошћења, изласке и кућне проводе, виђења са давнашњим познаницима, лагане шетње, узбуђење давања и примања поклона...

Лепо и нестварно. Ова бајковита слика празника јесте, како кажу стручњаци, тачка настанка свих емотивних, па и компликованијих проблема везаних за тако зване најрадосније датуме у години. Божих и Нова година се шематизовано поистовећују са радосћу, спокојем, слогом, разумевањем, весељем, изобиљем, животним задовољством и испуњеношћу.

У огледалу стварности сусрећемо се са својим животом, својом породицом, окружењем, могућностима, успесима и неуспесима, тако да се у суштини прича своди на проблем претераних, нереалних очекивања.

Годину смо дочекали пуни надања да ће нам баш она донети толико жељени преокрет, да ће се ствари покренути, пословни, љубавни, брачни, финансијски и какви год проблеми решити, а сада када се она завршава и треба погледати иза

себе, разочарани смо и осећамо се изневереним као да нас је неко други обмануо лажним обећањима.

Субјективни доживљај је у драстичном контрасту са свеопштом атмосфером нападне веселости, допуњеном звучним и светлосним ударима који за осетљивије постају неподношљиви и све што желе је да побегну и склоне се у кућу док се еуфорија не стиша.

У тишини и осами свог дома, поготово ако је реч о старијој особи, лако се, међутим, тоне дубље у потиштеност. Познато је да празници, време када се очекује да свако буде са својима, најтеже падају усамљенима.

Заправо, не само празници него сваки дан одређен за нешто друго ван радне рутине, на неки начин и сваки викенд. Давних тридесетих година минулог века Европа је лудовала за песмом мађарског композитора Реже Сереша, „Тужна је недеља“, која је била толико натопљена меланхолијом да се причало да људе нагони на самоубиство, па је наводно због тога једно време била и забрањена. Песма је љубавна, али сетни рефрен о дану када су усамљени највише сами носио је универзалну поруку.

За породице, празници представљају другу врсту искушења. Несугласице које се преко године некако превазилазе или затрпавају текућим преокупацијама сада стижу на сто и од њих се не може побећи у канцеларију, школу, на службени пут,

важан састанак, изговарати се обавезама које чине да укућани у свакодневним активностима немају времена ни за дружење ни за свађу.

Традицијом и празничним ритуалима окренути једни другима, са доста слободног времена које даје простора за размишљање и преиспитивање, деца и родитељи, брачни партнери, браћа и сестре, имају прилику да разреше старе неспоразуме, али и да открију да су у неким стварима разлике међу њима превелике, а ставови непомирљиви.

Као последицу породичних бура имамо чињеницу да у јануару знатно расте број посета психолошким саветовалиштима, док је за неке парове то последњи заједнички празник. У појединим случајевима – говоре резултати истраживања – растава је већ раније договорена, али мало одложена да се „деци не квари Божих“, док је у другим тешка одлука донета током веселих – невеселих дана, пошто су сагледали емотивну пустош у којој живе.

Како год, одмах после празника специјалистима за бракоразводне парнице телефони звоне чешће него уобичајено. Међу адвокатима је 4. јануар назван „даном за развод“, навела је британска правничка „Газета“, дајући податке за први радни дан одлазеће 2010. године када се, на само једну адресу, агенцији „Развод он-лајн“ обратило више од сто парова.

Д. Драгић

СЛОБОДНО (НОВОГОДИШЊЕ) ВРЕМЕ

Како провести време са унучићима ван куће или их, бар, одвести на добар провод...

Савремени млади родитељи инсистирају да баке и деке не утичу много на васпитање унучића – то јест, тако их уче у школама родитељства које се организују по домовима здравља. У последње две деценије много тога се променило у схватању одгоја деце, и без обзира на то што баке и деке тврде да су само нијансе у питању, савремене маме и тате тешко поверавају децу својим родитељима на чување. И тада се баш не осећају сигурно. Е, па – спремите се за акцију, разуверите их! Следи неколико предлога за оне који живе у Београду

где и како да проведу квалитетно време са унучићима током наступајућих празника и зимског распуста.

Улица отвореног срца

Традиционална манифестација „Улица отвореног срца“ биће отворена у Светогорској улици 1. јануара тачно у подне. Поводом хуманитарне акције „Град се гради срцем, Београд – Краљеву!“, у општинама Чукарица, Звездара, Нови Београд, Младеновац и Обреновац такође ће бити организован сличан програм. За ваше унучиће, организатори су припремили фијакере, а после прве новогодишње шетње, на сцену ступају глумци, певачи, оркестри, артисти...

Клизање

До 20. јануара 2011. на Тргу Николе Пашиће биће отворена Београдска ледена сцена, сваког дана од 9 до 23 часа. Клизалиште је за све посетиоце бесплатно, а наплаћује се изнајмљивање клизаљки (100 динара). На бини ће се пред око 300 гледалаца и 200 клизача, колико

може да се нађе у истом тренутку на леду, смењивати програм градских институција културе. За децу су организовани бесплатни курсеви клизања са инструкторима, хокејашки турнири за осмогодишњаке, концерти и школа карлинга. На отвореном клизалишту СЦ Олимп дневна улазница (од 10 до 22 часа) кошта 200 динара, изнајмљивање клизаљки 150, а оштрење је 250 динара.

Једино бесплатно клизалиште у граду отворено је већ трећу годину заредом на Ади Циганлији. Сваког дана од 10 до 20 часова може истовремено да клиза до 200 клизача док год трају хладни дани, а ко нема искуства, може да потражи помоћ инструктора. Постављена је и ледена плоча испред шопинг центра Ушће, улазница се не плаћа, али је изнајмљивање клизаљки 150 динара. У Старом

препоручујемо само за баке и деке чији су унучи тинејџери и који могу да седе у биоскопу неколико сати. Ето прилике да покажете и своје знање у прављењу сендвича за овај филмски маратон.

Такмичење „Избор за Орифлајм Златокосу“ организовано је за све плавокосе клинцезе поводом филма „Златокоса и разбојник“. Премијера „једне од најсмешнијих прича свих времена од које се диже коса на глави“ је 15. јануара у биоскопу Рода, а финале такмичења за девојчице 22. јануара у главном холу у Тржном центру Делта сити.

Занимације

До 15. јануара можете да одведете дечицу у хотел Хајат јер су у главном холу изложене најлепше окићене новогодишње јелке. Увек је добро угрејати се у холу Дома

Унучи и ви

ДИФ-у је отворено клизалиште под ведрим небом, а за основце је бесплатно.

Филмови

Од 5. до 9. јануара у мултиплексу Колосеј и у Рода синеплексу биће организована Кидс фест Божићна филмска авантура. Цене карата су веома ниске, а децу очекује и мало изненађење – за две купљене улазнице добија се по један DVD дечји филм. На програму ће бити „Магија Винкс“, „Божић Бата и чаробни пањ“ и други филмови (погледајте: www.kids-fest.com).

У оквиру циклуса „Мач и магија“ у Кинотеци ће десетог (15 и 19 ч) и једанаестог јануара (18 ч) бити приказана сва три дела „Господара прстенова“. Ово

синдиката, поготово кад се нешто догађа. До средине јануара, током Божићног сајма књига, можете да прошетате клинцезе поред педесет штандова и да им купите неку од књига које су на великим попустима.

На Теразијама ће 7. јануара бити организовано ломљење божићне чеснице. У Галеријском простору Туристичког информативног центра на Тргу Републике отворена је веома занимљива изложба „Београдска улична мода 19. века“. Наредна два месеца посетиоци ће на више од 200 фотографија моћи да виде како су се пре век и по одевали тадашњи становници Београда.

Полако припремајте новац за још једну магичну причу за најмлађе: „Аладин на леду“ долази у Београдску арену од 18. до 20. фебруара 2011. године. Прича има све традиционалне елементе оријенталне бајке и поучну поруку. Јединствени микс врхунског клизања, добре продукције, као и активно учешће публике, чини ову представу савршеном за зимске дане за целу породицу. Цене улазница су од 1.250 до 2.500 динара.

Ненад Мандић

Да ли сте знали ...

... да историја прослављања Нове године није поуздано утврђена, али се сматра да су Вавилонци то чинили још пре 4.000 година?

... да су Немци, према једном од тумачења, први у 16. веку увели обичај кићења јелке, док је у Европи и Америци овај обичај постао популаран тек у 18. веку?

... да је 1994. године одржана несвакидашња новогодишња прослава у ваздуху? Богати путници, спремни да плате 23.000 долара, провели су, летећи конкордом, 32 сата „на путовању у недођију“. Улазећи у различите временске зоне, Нову годину су дочекали више пута.

... да су у Финској и Шведској током дванаест божићних дана казне за сваки прекршај који неко почини много строже јер се сматра да су то дани када и криминалци треба да се уздрже од злих дела?

... да се, и поред свих савремених средстава комуникације, за новогодишње празнике у Јапану размени око четири и по милијарде честитки?

... да Данци у новогодишњу ноћ улазе са много разбијених тањира испред кућног прага? Стари тањирчи чувају се целе године и у поноћ се бацају пред улазна врата пријатеља. Много разбијених

тањира симболизује друштвено богатство – пријатеље.

... да је прослава Нове године у Италији једна од највеселијих и најбучнијих? Јер, по њиховом веровању, што је већа бука, то ће, наводно, зло брже побећи. Али, то није све. На тај дан се, такође, из куће бацају све старе непотребне ствари, од намештаја до одеће.

... да је у Британији, пак, важно ко први ступи у кућу на новогодишње вече? Ако мушкарац први пређе праг – то је добар знак. На дар се доноси симболичан износ новца, хлеб или парче угља са жељом да породица у томе не оскудева током године. Али, пожељно је да особа која прва уђе у кућу не буде плава нити риђокоса, а поготову не женског пола.

... да кубанска традиција налаже да се у поноћ поједе 12 грејпфрута, који симболизују месеце године, а поштовање тог обичаја треба да донесе срећу?

... да, кад закуца поноћ, Шпанци уместо грејпфрута морају да поједу 12 зрна грожда, наравно по једно за сваки месец?

... да је у Југославији Нова година проглашена за званичан празник тек 1955. године првим општим Законом о државним празницима? Деда Мраз у то време није био овако популаран па му је требало мало дуже да се и код нас избори за своју улогу у наступајућим празницима.

(X)уморне мисли

Идућа година биће изузетна – никад још нисмо имали 2011!

Протекла година је била мршава, али у дочеку Нове године и Божића то се не сме приметити.

Скупа новогодишња ноћ је доказ да не заостајемо за светом.

Можда ћемо малчице оскудевати у остатку године, али новогодишњу ноћ провешћемо као трули богаташи.

Највише омастимо брке у новогодишњој ноћи. Шта би тек било да не пада у пост?!

У новогодишњој ноћи бићемо браћа са целим светом. Пићемо и шљивовицу и вотку и виски.

Ове године погодиле су нас поплаве, али сушу нећемо дозволити.

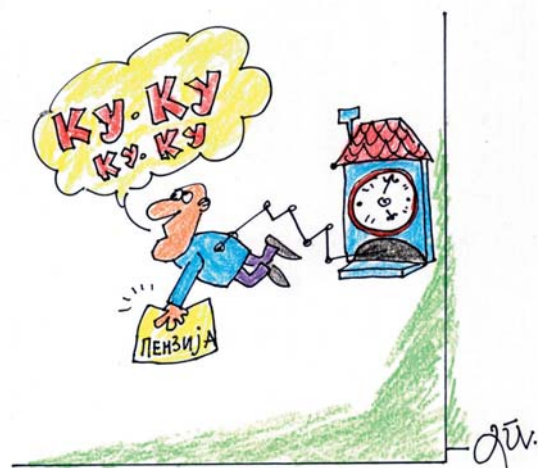
Свака средина има своје непогоде. Нека тајфуне, нека тајкуне.

Наши неуспеси су никакви, а успеси – историјски.

Витомир Теофиловић

Дејан Палаковић

Дејан Палаковић

Нова година

Нова година ће лако да дође, али тешко ће да прође.

Модни хит у Новој години биће ново царско одело.

У Новој години старо смо поцепали, а ново нећемо моћи да купујемо.

Долази нам Нова проста година. Живећемо сложено.

Срећна Нова година у реду пред Народном кухињом.

У Новој години и свиње могу да направе свињарију.

Како ће нам бити у Новој години, боље да не причамо.

Идуће године нећу да читам бајке. Читаћу локалне новине.

Ако нам Нова година донесе бољитак, афористичари неће имати о чему да пишу.

Пристајем да у Новој години радим и за ексеру. Зависи колико тона нуде.

Радомир Станојковић

Dragos Jovanovic, Febra

Молим за реч

И у Новој години ћемо трошити више него што зарадио. Нема се, може се.

Влада ће бити смањена. Тела се на хладноћи скупљају.

Министарка финансија каже да има решење за инфлацију. Али, нама не треба решење за, него против инфлације.

Деда Мразе, не скрећи са стазе. Држи се ти твоје странке.

Влада је обећала промене и испунила обећање. Из 2010. ући ћемо у 2011.

Биланс 2010: младост као с ланца пуштена, старост опуштена, средња класа отпуштена.

Наши министри су скромни. Не траже ништа, само моле Деда Мраза да и следеће године задрже своје фотеље.

Дејан Патаковић

Лековите мисли

Један наш политичар показао је зубе Европској заједници. Скинуо је – протезу.

Општина Стари град у Београду расписала је конкурс за тезге. На конкурс су неочекивано дошле и неке естрадне звезде. Недостају им – тезге.

Што више „игара“ са грађанима, то мање хлеба!

Комунални полицајци су коначно на улицама. Баш негодно. Сад нећемо смети никога да пљујемо. Чак ни политичаре.

Пензије ће да прате плате до 2013. године. Прате их и сада. Додуше, на доброј удаљености.

У Београду путници могу да се возе и у даблдекерима, то јест аутобусима на спрат. Сад и обичан народ може да гледа на суграђане као политичари. Хтедох рећи – са висине.

Душан Старчевић

Ilija Gatalo

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	ПРИГОДНА ЧЕСТИТКА	ГОРЊИ ДЕО ГЛАВЕ	ЛЕГУРА ЖИВЕ СА МЕТАЛОМ	ВРСТА СПОРТА	ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА	ЗЕМЉОРАД- НИЦИ	ЈЕЗЕРО У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ
НЕПОКРЕТНИ ДЕО МОТОРА (МН.)							
ЈЕДАН ЗАНАТЛИЈА							
ПРОДУКТИ ЕМАНАЦИЈЕ							
ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТ ЖИВИХ БИЋА							ЗАЛИВ У ИСТРИ
СИМБОЛ АЗОТА		ГИМНАСТ. САВЕЗ (СКР.)			РУКОМЕТНИ САВЕЗ (СКР.)		
		КРШ, ЛОМ			СВИРАТИ ОДСЕЧНО		
ИМЕ КАРЕЊИНЕ				ПЕПЕЉАСТ			
				МОРАЛ			
НАШ ШАХИСТА, ИВАН						ОЗНАКА АМПЕРА	
						ТАЛАСАСТО	
ЗЛАТО (ФР.)			ОСТРВО У СРЕДОЗЕМ- НОМ МОРУ				
			ДЕО АУТА				
ОСОБА ВИСОКОГ ПОЛОЖАЈА							
ПОТОНУЛО ОСТРВО НА ДУНАВУ							
2011		СТАР, ОСТАРЕО					
		ОЗНАКА ЛИБРЕ					
УЗВИК: ЕНО, ЕТО				ОВДАШЊИ (СКР.)			ОКВИР ЗА СЛИКУ
				ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ			
ОКРУГЛА, ОВАЛНА					СИМБОЛ ИРИДИЈУМА		
					ЖЕНСКО ИМЕ		
ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		ЖЕНСКО ИМЕ					
		МУЖАК ПАТКЕ					
ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ (СКР.)				СПОР, ИНЕРТАН			
				ЛОМЉИВА			
НАЛИВАЊЕ						ЧАСОВНИК	ЗЕМЉИШТЕ, ТЕРЕН
НАУЧНИК АТОМСКЕ НАУКЕ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВРСТА ЕКСПЛОЗИВА						
	ЛИТАР						
ЛИЧНА КАРТА (СКР.)			СКРАЋЕН. ЈЕДНОГ ВОЈ- НОГ САВЕЗА				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: Шкотска, вртиреп, Електра, дело, ич, с, Иве, и, Кутина, амини, к, а, Аста, при, Аро, Рали, Ал, стишати, тиранин, ес, ран, нерадан, ето, а, Кадилак, ата, ила, Карајан, Оријана

ПРЕД ПРАВОСЛАВНИМ ВЕРНИЦИМА ЈЕ ВЕЛИКИ ПРАЗНИК

Колико варница, толико парица

Пребогат обичајима, Божић, један од најрадоснијих хришћанских празника, католички верници обележили су 25. децембра, а православни ће га славити 7. јануара. Било да се прославља у граду или на селу, ма колико се обичаји разликовали, циљ празновања је да се око трпезе окупи породица.

Све почиње на Бадњи дан, уочи Божића када се у радости и миру и уз посну бадњу вечеру дочекује велики радостан догађај – рођење Христово. Назив „бадњи“ потиче из старословенског језика и значи „бити будан“.

Ујутро, на Бадњи дан или на сам Божић, меси се божићни колач, чесница а она се у разним крајевима припрема другачије. Неке домаћице је праве са квасцем, као погачу, негде се меси бесквасни хлеб у који се ставља масноћа која се сливала са печенице, негде опет домаћице развлаче танке коре и пуне их орасима, сувим грожђем, премажу медом и украсе босиљком. Свим чесницама је заједничко да се месе са светом водом и да се у њих ставља парица (некад је то био и дукат). Чесница се свечано ломи, или сече, првог дана Божића, најчешће усред ручка, пре него што се почне јести печење. Према веровању, онага коме западне део чеснице са новчићем срећа ће пратити целе године. У време божићних празника ништа се не ради, али се уочи празника

обаве све припреме, а последње у низу бројних припрема је уношење божићне сламе која се посипа по поду и постављање бадње вечере. Уочи Божића су некада, од раног јутра, домаћице чистиле кућу, а укућани припремали све што ће им бити потребно за Бадње вече и сва три дана Божића. О божићним данима се слави и ништа се не ради.

За бадњак се обично одабира младо, храстово или церово дрво, које се на Бадњи дан у зору сече и оставља украшено пред кућу. Увече, уочи Божића, бадњак се пресеца и заједно са сламом преноси преко прага. Бадњак симбо-

лизује дрво које су пастири донели и које је праведни Јосиф zaloжио у хладној пећини, када је Христос рођен.

У неким крајевима слама се осим на под ставља и на сто, испод столњака. Домаћин прекрсти собу бацајући орахе у углове. По слами се бацају слатке ђаконије, а мајка – домаћица, као квочка међу пилићима, квоча, док деца око ње пијучу и траже слаткише.

Уз свечану трпезу, укућани увече празнују и бдију. Бадњачка вечера је увек посна. На свечаној трпези је обично рибља чорба, риба, пасуљ пребранац, мед, ораси, суво воће...

Рано ујутро на Божић у храмовима почињу божићне литургије. У цркву су некада одлазили домаћин и млађи укућани, док су домаћице остајале да заврше припреме за дочек положајника.

На Божић, рано пре подне, у кућу долази посебан гост, обично у договору са домаћином. Први гост у кући се свечано дочекује и он се назива положајник. Према обичају, положајник цара ватру на огњишту или у шпорету и говори здравицу: „Колико варница, толико срећица, колико варница толико парица (новца), колико варница толико утору оваца, колико варница толико прасади и јагањаца, колико варница, толико гусака и пилади, а највише здравља и веселја. Амин, Боже дај“.

На трпези за божићни ручак налази се и печеница јер после шестонедељног поста ваља појести и нешто јако и мрсно. Обично је то прасеће или јагњеће печење, а неко припрема и печену ћурку, гуску или кокошку. Данас, пре свега у градовима, сви ови обичаји су прилагођени савременом начину живота. Велико дрво замениле су гранчице бадњака и сламе. Бадњак се купује у цркви, на пијацама. На Бадње вече се бадњази пале у црквеним портама или на градским трговима уместо на кућним огњиштима као некада.

Ј. О.

Стално нешто кризирамо

Откад памтим, ми смо у кризи: мало својој сопственој, ничим изазваној (тако стално мама говори, не знам баш тачно зашто, али ми је некако кул), па онда мало у општој светској...

Опет Нова година. Је ли, бакасице, јесу ли и у твоје време године летеле овако брзо или је и то изум нашег савременог доба? Све имам неки утисак да само што сам скинула оне новогодишње цица-бице, кад оно стигло време да их опет ређам по кући. А кажу да се младима време споро вуче и никад да прође дан, а камоли година. То је ваљда било тако некад, неких давних дана кад сте ви били млади, па мислите да се ништа не мења и да је за нас и сада све исто као у то ваше време. Е, па, не да то није тако, него везе нема са истином. Јер ми, ни ја ни моје друштво, не „постизавамо“ за дан ни пола од онога што бисмо хтели јер нам је 24 сата премало. Кад би имао бар још неки сатић приде, дан мислим, много би нам значило, веруј ми на реч.

Како мислиш то, шта ће нам који сат више! Па, бакасице, јеси ли ти уопште свесна шта све ја треба да обавим за дан или за једну недељу. Прво, сваки дан морам да радим, само имам она два слободна дана кад ми падну, знаш и сама да то често није баш викенд, некад нису ни два спојена дана, него уторак и петак, или како год ми већ падне распоред. Морам и на факс да стигнем, добро, не баш сваки дан, али кад се мора, мора се, и то је оно што је обавезно. Е, сад, није необавезно ни виђење са друштвом, излазак, па онда треба стићи и на понеки концерт, знаш, мора да се буде у тренду, да знаш шта се дешава. А и кад ћу ако нећу сад да излазим, глумарим са ортацима и тако то. И ето ти, кад све сабереш и допунеш понеком изненадном журкицом за коју се сазнало у последњи трен, испадне да спавање спада у ретке активности, кад се и колико стигне.

Е, сад, видиш, кад би се из тог нагураног дневног распореда изабацили они сати изгубљени на „чекање Годоа“, односно нашег драгог нам превоза за који никад, али никад не знаш када ће наићи ни колико ће му векова бити потребно да стигне до твог одредишта, а кад се штрајкује пред Владом и кад је саобраћајни шпиц да и не причам. Али, ауто, свој сопствени, луксуз је какав ја ни било ко од мојих ортака неће моћи себи да приушти у скорије време. Нити могу моторци да нам га купе као у оним америчким филмовима где сваки клинац најкасније за осамнаести добије свог четвороточкаша. Није то наш случај а, колико ја видим, неће скоро ни бити. Ми једино можемо повремено да се од својих мотораца огребемо за ауто за који круг кад њима не треба. Добро, мама увек каже да њима није потребан кад ја питам, али тати најчешће баш тад нешто неопходно искрсне. (Избори се она с њим обично, али опет, ауто је њихов, није мој.)

Откад памтим ми смо стално у кризи: мало својој сопственој, ничим изазваној (тако стално мама говори, не знам баш тачно

КАЖЕ МИ МОЈА УНУКА

зашто, али ми је некако кул), па онда мало у општој светској... па тако стално нешто кризирамо. Као да смо били на неким тешким дрогама, цела земља мислим, па нам сад треба време да се са њих скинемо, уз све пратеће манифестације таквог стања: шокове, корак напред-два назад напредовање ка циљу... А ко зна, можда смо и били, само што ми то не памтимо, а нико неће да нам о томе прича, него сви само трубе о неким временима кад смо били Југа па су они, наши родитељи мислим, стављали пасош и динаре у џепоћ од јакне и тако фурали до Трста на кафу, по фармерке или у неки већи шопинг, како им се прохте. Не бих се баш заклела да је све било тако, али они то стално понављају па ваљда и верују у то. А можда су и доживели, не би ваљда могли да смисле такву колективну бајку и још плус да сви поверују у њу. Можда је некад и могло ако ти „рикне“ ТВ или веш-машина да се скокне у прву радњу са тим стварчицама, потпише неколико формулара и потребан апарат носиш кући, а платиш у осамсто осамдесет осам рата без камате (ма то ипак нигде нема, нити је било). А ако стварно јесте, ко што причају, онда и није никакво чудо што се сад већ две деценије вадимо из кризе, а кад ћемо да се извадимо, још се не може ни наслутити.

Бакасице, ја ти скренула у неке сасвим друге теме, а хтела сам само да ти кажем зашто немам времена да чекам да се испекну ти твоји колачи него морам да јурим даље чим те цмокнем за хепи њу..., овај, за срећну Нову годину и све најбоље и да си ми здрава и све редом. Кис, бежим.

Бака Мара

ИСКУСТВА ИЗ ЧЕШКЕ

Сениори у саобраћају

Старији возачи ретко изазивају удесе, али у њима чешће гину од младих

За последње три године у Чешкој се за једну десетину повећао број возача који су старији од 55 година, а још више је порастао број оних који имају више од 65 – за чак 17 одсто. То, наравно, није никакав чешки куриозитет, већ је део општер

мали, може се рећи скоро занемарљиво мали проценат саобраћајних незгода. Полицијске статистике из прошле и претпрошле године кажу да су возачи који имају преко 65

же излази на крај са повредама, теже их санира и зацељује него када је у питању млад човек. Због тога незгоде у којима учествују старији возачи и путници често имају тешке

и фаталне последице. Категорија возача старијих од 65 година има убедљиво највећу смртност приликом удеса у односу на све друге, то јест млађе категорије. У тој скупини на хиљаду регистрованих незгода

долазе 23 смртна случаја. На другом месту је групација возача од 21 до 24 године (14 смртних случајева на хиљаду незгода).

Станислав Хумл зато каже да би други возачи морали да имају више обзира и разумевања за сениоре за воланом.

– Старији возе спорије и опрезније чиме могу да нервирају млађе возаче, склоније бржој возњи. Али млади не смеју дозволити да их то повуче ка агресивној и ризикантној возњи. Морали би да буду свесни да ће и они једном да остаре – наглашава овај експерт.

Хумл сматра да је досадашњи систем лекарских прегледа за старије возаче био добар и да нема потребе да се мења због све поодмаклијих година у којима људи и даље возе. Према важећем чешком закону, који се углавном поклапа са нормама у другим земљама чланицама ЕУ, возач мора да прође кроз обавезан лекарски преглед ради утврђивања способности за управљање моторним возилом непосредно пре него што напуни 60 година, потом пре него што напуни 65, па 68 година, и затим на сваке две године.

Милан Лазаревић

Нови саобраћајни знак

Статистике су показале да, после деце, међу пешацима у саобраћајним незгодама највише страдају најстарији.

Зато чешко Министарство саобраћаја на пролеће планира велику кампању под називом „Пажња, сениори!“ с циљем да се старији заштите у што већој мери. У оквиру те кампање представиће се нови саобраћајни знак који упозорава возаче на сениоре-пешаке.

Овај знак би требало да на улици, односно путу директно скрене пажњу возача на сениоре, а постављаће се тамо где их има више, на пример у близини домова за старе и пензионерских клубова, поликлиника, домова здравља.

Међу стручњацима је подељено мишљење о потреби постављања оваквих знакова. Аналогија са знацима који упозоравају на школе и децу на пешачким прелазима није адекватна јер се, како објашњавају, код возача када су у питању сениори не ствара аутоматски заштитнички инстинкт као када их знаци упозоравају на децу. У Министарству саобраћаја, пак, тврде да су искуства са знацима упозорења добра у европским земљама које су их већ увеле, посебно на Кипру, и да ће сигурно бити још позитивнија с променом односа друштва према старима.

европског тренда убрзаног старења становништва што има крупне последице у свим областима живота. Па и у саобраћају.

За последњих осам година просечна старост становништва у овој земљи порасла је са 38 на 40 година. До 2066, према прогнози Чешког статистичког уреда, попеће се на 49 година. Услед тога, за воланом је све већи број старијих људи. По подацима из октобра ове године, трећина свих возача у Чешкој има преко 55 година. Овај проценат се посебно брзо повећава када су у питању старији од 65 година. Управо зато је, према стручњацима, неизбежан пораст учешћа сениора и у саобраћајним удесима.

Но, статистика открива да су, супротно очекивању, старији возачи кривци за врло

година скривили само шест одсто удеса! Насупрот њима – возачи који имају између 25 и 34 године на савести имају чак 30 одсто укупних незгода у саобраћају.

– Старији возачи добро знају да њихове реакције нису више тако брзе и зато возе знатно обазривије – објашњава сажето Станислав Хумл, најугледнији чешки саобраћајни експерт и шеф међуресорске групе Министарства саобраћаја и Министарства унутрашњих послова која се бави безбедношћу у возњи. – Зато и не мислим да ће за безбедност у саобраћају бити неки већи проблем пораст броја возача у сениорском добу – додао је он.

Но, с повећањем броја возача у годинама расте и проценат смртности приликом удеса. Организам сениора те-

ЗАБЛУДЕ О СТАРОСТИ

Љубав у јесени живота

Интима у позном добу још је табу тема, упркос налазима многих истраживања да је то нешто што ни из далека није изузетак

Љубав у позном добу, оно што у односима између људи спада у сферу интима – да ли је то нешто што постоји само у вицеви-ма, или је пак реалност која није изузетак?

Романтика, љубав и еротика су нешто сасвим нормално и у старости и време је да се о томе отворено разговара. Тако бар поручују студије које су на неколико познатих светских универзитета спроведене последњих година, и чији налази сугеришу да се, истина, неке ствари с годинама мењају, али само у нијансама. Основне психолошке и телесне потребе остају исте.

Највећа и најсистематичнија студија о љубави у позном добу објављена је у „Медицинском журналу Нове Енглеске“ („New England Journal of Medicine“), са главним закључком, добијеним из проучавања на узорку од 3.000 мушкараца и жена, да обострано задовољавајући интимни односи не знају за границе које постављају године.

Студија се, наравно, односи на Американце, и констатује да је половина испитаника у добу између 65 и 74 године остала сексуално активна, као и 26 одсто оних између 75 и 85. Из ове друге групе, њих 54 одсто је изјавило да љубав воде два или три пута месечно, а 23 одсто да то са својим животним партнером чини бар једанпут недељно.

С обзиром на многољудност САД (307 милиона становника), реч је о прилично великој популацији: током 2010. у добу између 65. и 84. било је чак 34 милиона њених житеља.

А судећи по актуелном демографском тренду, ова група сениора ће се у следеће две деценије готово удвостручити – биће их 62 милиона. Не треба, такође, сметнути с ума да је реч о генерацији која је стасавала преокупирана (и бомбардована – кроз медије, филм, телевизију) сексом као ниједна пре ње.

Налази поменутих студија свакако мењају слику и о самој старости, као превасходно добу физичке оронуло-

сти, погоршаног здравља и одсуства животних радости. Тела, истина, нису способна за неке подвиге из млађих дана, али је чињеница да је дуговечност све нормалнија – позно доба не мора обавезно да буде праћено деменцијом, реумом, несигурним ногама и физичким хендикепима свих врста. Старо правило да је неко стар (или млад) ни мање ни више него онолико колико се старим или младим осећа, свакако добија нове потврде.

У принципу до сличних резултата дошао је и „Британски медицински журнал“ („British Medical Journal“). Према његовим налазима, 67 одсто мушкараца између 65 и 74 године је сексуално активно, према око 40 одсто жена у истом добу.

Старо је сазнање да мушкарци стално мисле на секс, али је ново да их то не напушта ни у сасвим позном добу. Поменуто истраживање, наиме, констатује да је више од трећине мушкараца у добу између 75 и 85 у претходних годину дана водило љубав. Што се тиче њихових вршњакиња, овај постотак је упола мањи – само 17 одсто.

Сугерише се да би ова диспропорција могла да буде заслуга медикамената, који заинтересованим старијим мушкарцима могу да буду од помоћи, ако за то имају интересовања и одговарајућег партнера. Али се такође констатује да није све само резултат „мале плаве пилуле“.

Да ли ће неко имати здрав љубавни живот и после младости, зависи једино од тога да ли ће – бити здрав и у старости. Нема другог објашњења, сем неких дилема шта долази прво: да ли здравље омогућава љубав, или љубав одржава здравље.

Све ово не значи да нема проблема: биолошке промене и оно што људи осећају тим поводом стварају неку врсту зачараног круга – прво почну бриге да ли ће се моћи, а све се онда завршава неспремношћу да се љубав из страха од неуспеха започне. Па се избегава. И на крају, на то се више и не помишља.

Да је сексуалност важна компонента живота и младих и старих, потврдила је и студија Универзитета Западне Аустралије, објављена у тамошњем престижном часопису „Анали интерне медицине“ („Annals of Internal Medicine“). По њој једна трећина мушкараца између 75 и 95 година сексуално је активна, при чему је, међутим, само сваки други међу њима задовољан и учесталашћу са којом води љубав. Желели би, наравно, више.

Сви налази, дакле, указују да је и физичка љубав важна компонента живота – док год се живи. И потврђују мудрост коју је, у свом позном добу, изрекла једна од легенди из историје Холивуда, Ме Вест (1893–1980) – „Никада нисте толико стари да не можете да будете млађи“.

Милан Бекин

Пензионери верни књигама

Бiblioteca града Београда недавно је представила пројекат којим је симболично створила књижни фонд за слабовиде особе, први те врсте у региону. Циљ програма је формирање библиотеке за старије и слабовиде читаоце. Форматом, величином и распоредом слога ове књиге омогућавају неметано читање особама са израженом диоптријом. Да подсетимо, на иницијативу Милана Кркобабића, заменика градоначелника Београда, пре овог пројекта Секретаријат за социјалну заштиту и Градска библиотека увели су могућност трајног чланства у библиотеци за особе старије од шездесет пет година. Колико су ова два програма корисна, за наш лист објашњава Сара Ивковић, пи-ар библиотеке града Београда.

– Осврнемо ли се на последњих двадесет година рада Градске библиотеке, видећемо да су наши најбројнији и највернији читаоци деца, средњошколци, научни радници и пензионери. Дакле, наши најстарији суграђани посвећени су читању и зато

Сара Ивковић

су веома значајна оба пројекта. У мрежи Библиотеке града, која броји седамдесет шест објеката, могућност трајног чланства имају пензионери, особе са инвалидитетом и посебним потребама, добровољни даваоци крви, деца предшколског узраста и ђаци прваци – наглашава Сара Ивковић.

Пројекат који је намењен слабовидим особама и старијој популацији треба да буде подстрек, мотив и позив свим издавачким кућама да штампање оваквих књига постане пракса.

– За сада је издавачко предузеће „Сигнатуре“ објавило

четири књиге овог формата. Заправо, „Живот и смрт“ Доксата де Мореза, „Успомене“ Милована Видаковића, „Поглед са Калемегдана“ Владимира Велмар-Јанковића, „Сан о љубави и смрти“ Филипа Давида и „Проклета авлија“ Иве Андрића први су наслови кола које је посебно штампано у оквиру пројекта адаптације књига за слабовиде. Интересовање старијих суграђана за ове књиге је већ сада, на самом почетку, велико и зато користим и ову прилику да позовем све издаваче да нам се придруже, јер очекујемо да акција траје и постане пракса. Такође, желимо да и

аутори уступе своја ауторска права за овај вид штампе. Први тиражи књига прилагођених свима који имају тешкоћа при читању су некомерцијални и ограничени, и већ су дистрибуирани библиотекама, домовима за старе и геронтолошким центрима. Пројекат је финансирала Градска општина, а подржао је Завод за издавање уџбеника – објашњава Сара Ивковић.

С обзиром на то да су најстарији суграђани и највернији читаоци, издавачи би за њих као важну циљну групу требало да имају слуша и да се прикључе овој акцији.

Јелена Оцић

ФОТОГРАФИЈА ИГОРА БАРДИЋА НА ИЗЛОЖБИ СЛИКА О ФРУШКОЈ ГОРИ

У добром друштву

Завршној прослави поводом пола века постојања и рада Националног парка Фрушка гора, организованог 22. децембра у Свечаној сали Скупштине Војводине и холу Владе Војводине, међу многобројним званицама из нашег политичког живота, научних установа, привреде, синдиката, и црквених великодостојника, присуствовао је и Игор Бардић, координатор-програмер у ИТ сектору Дирекције Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду.

Наиме, на промоцији фотомонографије „Национални

парк Фрушка гора“, представљеној у виду поставке одабраних слика и фотографија, изложена је и једна фотографија Игора Бардића са зимским пејзажом ове наше планине.

– Пошто се фотографијом бавим већ дуго, поставио сам неколико фотографија о Фрушкој гори на један интернет форум, и након тога позвао ме је господин Драгиша Савић из Националног парка Фрушка гора са предлогом да се једна моја фотографија објави у фотомонографији поводом прославе педесет

Игор Бардић

година постојања овог националног парка. Наравно, пристао сам, и нашао сам се на овој прослави, у друштву 16 аутора чије су фотографије и слике објављене у поменутој

фотомонографији – објаснио нам је скромно Игор Бардић своје присуство међу високим званицама у холу Владе Војводине.

М. Мектеровић

ОБУЋАРСКИ ЗАНАТ

Живот уз калупе, ђонове, флекуице

Некада се од овог заната веома лепо живело, мада и данас долазе муштерије, неке чак из иностранства, јер је све мање оних који ручно праве ципеле

У једној од најкраћих и најлепших улица у Београду и након шездесет година постоји радња за поправку, преправку и израду обуће. Душан Тијанић

нић је још 1937. почео да учи обућарски занат, а и данас је са ципелама, уз мирис коже и лепка. Мањи део времена проводи за машином за штеповање и стругање, а све друго ради искључиво ручно. Иако пензионер, од ујутру до увече поправља и израђује ципеле.

– Све до 1942. сам био шегрт, а то је значило да све морам да радим, не само да изучавам занат. Рибас сам кухињу, чувао газдину децу. Он је био чувени мајстор. Потом сам отишао у рат и по повратку наставио да будем обућар. Ми ову радњу имамо тридесет година а пре нас је био обућар Тимотије Видић који је био познат по балетанкама. Мене је овде наследила снаја, али је пре годину дана изненада преминула и морао сам да наставим да радим. Она је била сјајна у овом послу, и данас је траже муштери-

је. Некада се од овог заната веома лепо живело, долазиле су нам и многобројне познате личности, највише певачице. Додуше, и данас нам долазе муштерије и из иностранства, чак из Јужне Африке. Ево, чувам захвалницу од Џона Мура из Уједињених нација коме сам 2004. израдио два пара ципела. Захвалницу је послао из Лондона. Недавно су нам долазили из Љубљане и Пуле да им направимо чизме, кажу да тамо нема ко да им изради ципеле по наруџбини – поносан је на своје вештине мајстор Душан.

Ручна израда ципела има неколико етапа, али у овој обућарској радњи ципеле се и поправљају и преправљају. Вештина која је у иностранству изузетно цењена још постоји и траје и на нашим просторима. Сваки део се кроји од најбољих делова коже. Врло је важно пажљиво кројење горњих делова водећи рачуна о смеровима истезања коже, односно кроји се увек у смеру истезања.

– Најпре од муштерије узимамо меру, затим вадимо мустру, потом радимо хериктовање, односно израду доњег дела и ђона. Такође и преправљамо ципеле јер се мода мења. Тренутно нам највише доносе шпицасту обућу и траже да направимо затупаст врх. Правимо искључиво кожне ципеле, једино што, у зависности од жеље, ђон може да буде од коже, пластике, гуме. За израду ципела по поруџбини потребно је десет дана, а поправку завршавамо у истом дану. Овај посао подразумева осамдесет одсто ручног рада. Радиле смо и плесне ципеле за одређене ансамбле. Позоришта имају

Лева, десна...

Као један од древних проналазака, прве ципеле правиле су се од траве, коже или крзна, и штитиле су стопала од камења и хладноће. Обућа се спомиње и у Библији, а цртежи ципела постоје на зидовима египатских храмова и гробница фараона. Подаци говоре да разлика између десне и леве ципеле почиње да се прави тек око 1850. године. Прва ципела с потпетицом приписује се Леонарду да Винчију, а обућу са штиклем прво су носили припадници мушког пола европске аристократије. Венчањем Катарине Медичи и војводе од Орлеана 1533. године високе потпетице ушле су и у женску моду.

своје обућаре али се дешавало да и за њих понешто урадимо – наводи обућар Душан Тијанић.

Вишедеценијско искуство много значи при изради великих бројева и других нестандартних ципела.

– Управо сам једном Ваљевцу урадио ципеле број четрдесет девет. Када се раде тако велики бројеви, онда нашивамо калуп. То такође чинимо и кад израђујемо обућу за деформисана стопала, да би била што удобнија. Упркос свему томе, тешко опстајемо, времена су кризна, плаћамо закуп... – објашњава мајстор Душан.

Јелена Оцић

ПЕВАЧКА ГРУПА ИЗ ЛЕСКОВЦА – ЧУВАРИ ТРАДИЦИЈЕ

Букети стихова и емоција

Женска вокална група „Невен“ при Удружењу пензионерау Лесковцу прославила петогодишњицу успешног рада и издала монографију

Удружење пензионера у Лесковцу може да се похвали радом секција у свом саставу – литерарном, фолклорном, народним оркестром и женском вокалном групом „Невен“. Назив није, као што је и сам аутор текста прво помислио, добила по лесковачкој фабрици козметике, већ је име потекло из стихова њихове чланице и пријатељице из Власотинца, Снежане Стаменковић. Она их је испевала приликом заједничке посете пензионерки ова два града Београду 2008. године.

Тај податак је истакнут међу детаљима о оснивању и наступима овог музичког ансамбла којим од првог дана, 11. маја 2005. године, диригује Србислава Толић, у то време професорка музике у лесковачкој Гимназији.

Женска вокална група „Невен“ представља се публици различитим поводомима јер је за кратко време стекла висок репутацију због чега „пљуште“ позиви за гостовања у многим програмима. Ова чланица утицала је на то да њен репертоар буде разноврстан и достигне више од сто песама.

Духовном стваралаштву група „Невен“ је посветила већи број концерата. „Пошто је је црквена музика произашла из народног стваралаштва чију су основу чиниле народне обредне песме, вишегодишњим препевавањем оне су добиле на значају. Такве песме биле су на ре-

Загревање пред наступ

пертоару нашег првог и другог концерта поводом Божића“, указује се у монографији. Ова вокална група посветила је вече Преподобној мати Параскеви у Печењевцу, затим се појавила на Видовданским духовним свечаностима у Рудару и прослави Св. Јована биљобера. Блиску сарадњу остварио је „Невен“ са КУД „Леминд“ на два светосавска концерта. Са тим друштвом група је наступила на концерту „Савила се бела лоза виновна“, поводом Св. Трифуна, празника виноградара.

Вокална група „Невен“ присутна је и на отварањима изложби слика, промоцијама књига и другим приредбама. Ређају се гостовања у Прокупљу, Врањској бањи, Алексинцу и Сурдулици, на манифестацији „Власинско лето“. За пет година приредиле су више од 30 концерата за пензионере свога града. Гостовале су у телевизијским емисијама РТС, ТВ Лесковац, ТВ К-1, на Радио Лесковцу, а о „Невену“ је писала опширно дневна, недељна и локална штампа. Чланице су често на екскурзијама, што је њихова гостовања проширило на посете Вршцу,

Захвалница Српске православне црквене општине Лесковац

Златибору, Шарганској осмици, Новом Саду, Сремским Карловцима, Шиду, Кикинди...

Градске песме обогаћују извођачку лепезу групе „Невен“, чије чланице желе да приближе атмосферу оних старих, добрих, боемских времена. Да је пренесу из срца и душе да би слушаоцима омогућиле да схвате разлику између некад и сад... Због тога је и одећа за наступ стилизована према духу одевања градских жена старог Лесковца.

Жеља двадесетак чланица „Невена“, „појачаних“ двојцом колега – Јаковом Митићем, врским инструменталистом, освајачем „Прве хармонике Југославије“ 1970. године у Сокобањи, који је потом свирао у оркестру Радио телевизије Београд, и вокалним солистом Радованом Илићем – јесте да негују традицију и искрено пријатељство. То и доказују бројним гостовањима, поред честих наступа у Лесковцу и ближој околини. Од 2009. године учествују као гошће и на Смотри хорова пензионера Војводине.

Србислава Толић, диригенткиња и душа ове групе, објашњава:

– Мој приступ раду у овој групи је потпуно другачији у односу на претходне. С обзиром на то да се ниједна чланица није професионално бавила музиком, морале смо да уложимо велики труд и рад да бисмо дошле до успеха. Прелепе букете стихова и мелодије пуне емоција и сете проналазила сам у бројним песмама којима сам их заинтересовала и подстакла да им певање постане мелем за душу. Али увек смо се руководиле тиме да сачувамо етно мелос југа Србије.

Ове пензионерке управо су амбасадорке духа тог поднебља и није им тешко да стално путују и преносе то и другим срединама.

Женска вокална група „Невен“ из Лесковца на сцени

С. Завишић

ПРОКУПЉЕ – ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА ЉУБАВИ ПАНТОВИЋА

Бели петак донео срећу

Шумадинка Милица (82) и Топличанин Чедомир (91) узели су се пре равно шездесет година и одолели свим искушењима, уз љубав, уважавање и поштовање

– Знам ја понекад да саспем на мог Чеду море грдње. Он ћути, ћути, па каже: „Е, кад завршиш, не заборави да угашиш светло. Одох ја у град.“ На томе се све и заврши. Тако ми ево шездесет година, уз љубав, богме, и уз обострано поштовање живимо заједно – прича Милица, учитељица у пензији. Витална, иако има 82 године. На све то њен Чедомир, пензионисани професор, који је напунио 91 годину а остао ведар и духовит, уз смешак признаје:

– Ма оставио бих ја и сада моју Мицу кад почне да ме гр-

ди, али не могу од стида. Не памти се да је ико у породици Пантовић оставио жену. Ми не остављамо, већ волимо жене.

Узели су се пре равно шест деценија. Данас живе у скромном дому у Прокупљу, у насељу Појате, између Основне школе „Девети октобар“, где је Милица завршила учитељску каријеру, и Средње по-

љопривредне школе у којој је Чедомир дуго био директор. Изродили су двоје деце: ћерку Светлану која је лекар и сина Драгана, инжењера. Обоје живе у Београду.

Милица је из села Ресник код Крагујевца. После учитељске школе распоређена је 1949. године да ради у село Купиново на Радану. Била је тамо прва учитељица. На Бе-

ли петак дошао је у село на сабор стасити момак и одмах упитао Милицу хоће ли да се уда за њега. Био је то Чедомир. Милица у шали додаје да је за њу то био црни петак.

Он је рођен у суседном селу Ђаке, а службовао је у Прокупљу. После првог уследили су нови доласци, а није помогло ни то што је Чедина сестра Милице саветовала да се не удаје за њега.

Иако је зашао у десету деценију, Чедомир је и данас велики ентузијаста – председник је хуманитарног фонда „Радош Јовановић Сеља“ који помаже деци са југа Србије чији су родитељи погинули у ратовима деведесетих година и на Косову.

Да је добричина и да је са Милицом провео шест деценија љубави и лепог живота говори и податак да јој је испунио једну велику жељу – венчали су се и у цркви 12 година после првог обећања.

Ж. Димкић

ДРУШТВО ЗА АФИРМАЦИЈУ ИНВАЛИДА „ФЕНИКС“ ИЗ СТАРЕ ПАЗОВЕ

Топла рука, топла реч

Друштво за афирмацију инвалида „Феникс“ у Старој Пазови основано је 1986. године и окупља инвалиде старопазовачке општине. Међу 80 чланова друштва највише је телесних инвалида. Сваког првог уторка у месецу организују се дружења чланова под називом „Фениксово посело“.

– Увек имамо госта с којим разговарамо, а то су особе из разних сфера живота. После тога посело се претвара у весело дружење,

уз музичаре, песму и игру. Ту су наше вредне жене које умесе пециво и колаче, као и пријатељи који нам помажу. Дружимо се, веселимо, разонодимо – с поносом истиче Мира Тијанић, секретар Друштва за афирмацију инвалида из Старе Пазове.

У друштву су углавном старије особе, мада има и осморо деце. Половина чланства је активна, док друга половина због болести није. Пре неколико година у Старој Пазови су уклоњене архитектонске баријере тако да особа у инвалидским колицима може да уђе у пошту, општину, банку и друге установе. Међутим, када су у питању слепи и слабовиди за сада ништа није учињено. Не постоје говорни или звучни семафори, рељефне стазе за слепе, нити ознаке на Брајевом писму. У „Фениксу“ верују да ће се овај пропуст исправити јер на подручју старопазовачке општине има више од стотину слепих и слабо-видих лица.

– Локална самоуправа има доста разумевања за „Феникс“, као и Центар за социјални рад, Дом здравља, Месна заједница Стара Пазова, културно-уметничка друштва, школе и друге установе. Сви они лепо сарађују са нама и увек су ту да нам изађу у сусрет и помогну. Овде је осмех, песма, топла реч, топла рука пружена свакоме ко отвори врата „Феникса“ – каже Мира Тијанић.

А. Банић

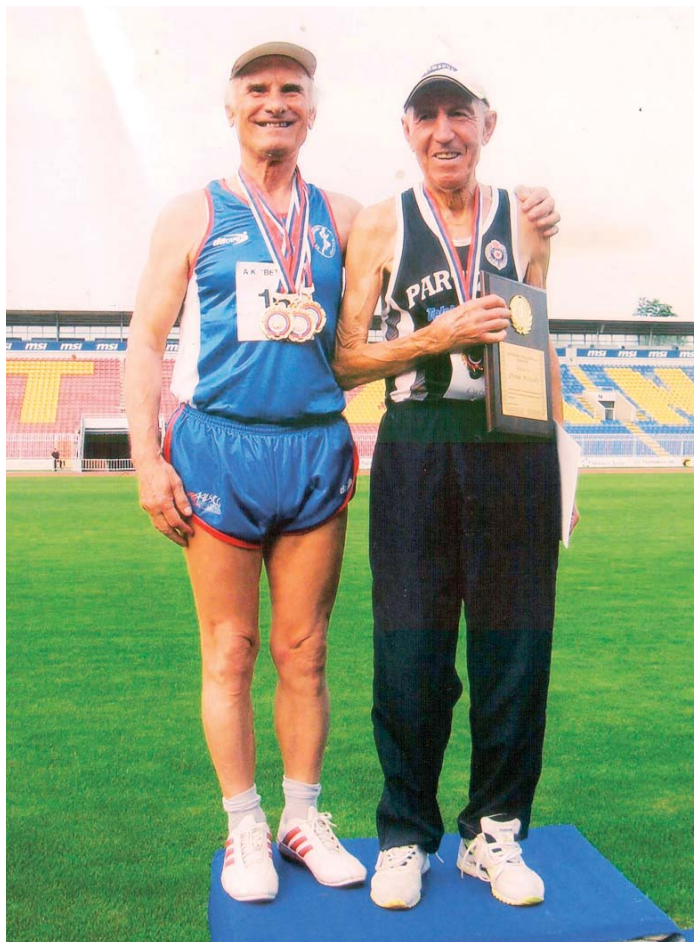
НИШКИ ВЕТЕРАН, ДР ЦВЕТКО КИТИЋ, И ДАЉЕ НИЖЕ УСПЕХЕ

АКТИВНОСТ – КЉУЧ ЗА ПРОДУЖЕЊЕ МЛАДОСТИ

Могли бисмо да кажемо да је др Цветко Китић стари познаник читалаца „Гласа осигураника“ да тај придев није потпуно неподесан када је реч о овом необичном Нишлији. Постоје људи који успевају да изузетно дуго очувају виталност и снагу зрелих година а наш саговорник, који у осмој деценији постиже врхунске резултате у спринтерским дисциплинама, најбољи је пример за то докле вас све могу одвести стална активност и здрав животни став.

Да подсетимо, овај нишки ветеран, доктор наука физичке културе, активно је почео да се бави атлетиком тек пре неку годину када је отишао у пензију. Али од тада ниже само победе и одличја са скоро свих такмичења на којима учествује. Само ове године са првенства државе донео је две златне медаље, на 100 метара и у скоку удаљ, са првенства некадашње Југославије чак четири злата, а са првенства Балкана две златне и две сребрне. Каже да је „кроз дах напора и велику енергију“ за седам година такмичења освојио тридесет златних и пет сребрних медаља. За овакав успех потребно је много рада и тренинга те др Цветко воли да нагласи да је енергија његово друго име.

– Када је реч о успеху, желим рећи да није важно колико се попнеш, важно је што дуже остати на тој висини. Ја се дуго одржавам на највећој висини Балкана без боце са кисеоником. Ипак, медаље нису главни мотив моје активности, већ жеља да живот у мојим годинама учиним квалитетнијим и осмишљенијим. Због тога не попуштам гас. Још имам снажан животни импулс за одржавање здравих навика, и то

Цветко Китић и Фрањо Михаљић

Др Цвеле на такмичењу

радим са истинском страшћу – наглашава Китић.

Чувени нишки др Цвеле верује да човек треба да има све оне активности које изазивају осећај узбуђења и задовољства јер је адреналин продуктивни пратилац страсти.

– Ја волим све варијације на тему живот. То значи бити физички, ментално и сексуално активан. Имати испуњен емотивни живот, социјалну комуникацију, наћи времена за чудесно дејство музике, игре и смеха, и најважније – бити радознао. Радозналост води усавршавању личности и тамо где она престаје, почиње старост. Зато треба додати гас животу, јер живот је путовање а не одредиште – саветује Китић.

По речима Цветка Китића, наука је доказала да су људи које се баве физичком активношћу само три пута недељно биолошки десет година млађи од својих вршњака. Зато је физичка активност најбоље животну осигурање, а спорт превентива и лек.

– Ако желимо да живимо квалитетније, морамо бити стално физички активни, а да бисмо успели у овој намери прво треба да одбацимо све што нам умањује животну енергију – лоше навике, негативно размишљање, страх од неуспеха. Морамо веровати у себе и своје способности, и тако ћемо превладати физичку и духовну тромост. Активност је кључ за продужење младости и нарочито за успоравање старости. И што је најважније, зависи само од нас, и од тога шта желимо да урадимо за себе – каже наш агилни саговорник.

И, ето мотива за још једну животну одлуку које се можемо држати од Нове године.

М. Јовановић

ПАЛИЛУЛА

Брига о члановима

Поводом 3. децембра, међународног Дана инвалида, и 55 година постојања, Општинска организација инвалида рада Палилула организовала је за своје чланове дружење у свечаној сали Дома Војске Србије, у Француској улици, у Београду. Више од сто чланова Организације учествовало је у дружењу, такмичењу у плесу и хуманитарној лутрији. Средства прикупљена од лутрије утрошена су на куповину пакета за хигијену који су подељени најугроженијим члановима. Активисти палилулске организације обишли су педесет четворо болесних и сиромашних инвалида и уручили им ову скромну помоћ. **Г. В.**

КЊАЖЕВАЦ

Помоћ у кући

Пројекат „Помоћ у кући старима и особама са инвалидитетом“ у књажевачкој општини реализоваће се у наредној, 2011. години, уз ангажовање три геронтодомаћице и једног хаузмајстора. Уговор између Министарства рада и социјалне политике и општине Књажевац закључен је у првој половини децембра, а односи се на финансирање пројекта услуге социјалне заштите. Вредност уговора је шест милиона динара, што омогућава несметано пружање ове услуге за 580 породица. Већину њих чине самачка домаћинства у сеоским насељима општине Књажевац, која броји 85 насеља. **Д. Ђ.**

РУМА

Концерт Београђана

Културно-уметничко друштво „Никола Тесла“ из Београда недавно је гостовало у Геронтолошком центру „Срем“, што је изазвало велико одушевљење корисника и запослених. Од 2008. године, када је започета сарадња, било је то њихово треће гостовање у овој румској установи, у коју су и овога пута унели песму, игру и раздраганост. У програму је учествовало 40 играча, вокалних солиста и чланова оркестра.

Чланови КУД „Никола Тесла“ радо долазе у Геронтолошки центар „Срем“ јер се међу корисницима налази и позната певачица Вера Ивковић, којој су и овога пута посветили посебну пажњу. Вера је са Анђелком Говедаровић каријеру певачице започела управо у овом београдском друштву.

КУД „Никола Тесла“ је најстарије друштво у Србији, а име је добило уз писано одобрење познатог научника. **Д. Р.**

ВЕЛИКА ПЛАНА

Излети и дружења за памћење

Извршни одбор Удружења пензионера општине Велика Плана усвојио је, на једној од својих седница, план излета, екскурзија и дружења за своје чланове у овој години, који је успешно реализован. Пензионер Миодраг – Мика Милосављевић, који је задужен за организацију излета, екскурзија и дружења, направио је пресек шта се урадило од јануара досад:

– После прославе Српске нове године и Дана жена имали смо једнодневни излет до Београда, у оквиру којег смо обишли гроб његове светости патријарха Павла и присуствовали отварању торња на Авали. Током лета пензионере смо водили у Сокобању и Пролом бању, видели су Озрен, посетили Ђаволу варош и језеро Ћелије. Такође смо, иако је била велика врућина, обишли Јагодину, манастир Манасију, извор реке Грзе. Наши чланови су ишли и на Жупску бербу грожђа, али смо пре тога посетили Крушевац и цркву Лазарицу – наводи Милосављевић.

Поред ових екскурзија, великоплањански пензионери посетили су и Тополу, где су присуствовали Опленачкој берби грожђа, а потом су имали неколико сусрета и дружења са „колегама“ из суседних општина. До краја ове године, ако временски услови дозволе, у плану је још неколико екскурзија и једнодневних излета. **Сл. К.**

ШАБАЦ

Хиљаду честитки за празнике

Шесту година заредом чланови Удружење дистрофичара и Друштва за децу и церебралну парализу у Шапцу у својој креативној радионици „Наша дела“ израђују новогодишње честитке. Ове године урадили су око 1.000 честитки које су купила јавна и друга предузећа из овог града. Средства од продаје честитки користе се за друге корисне активности ових организација.

– Поред израде новогодишњих честитки, у радионици „Наша дела“ правимо и венецијанске маске, разне ручне радове, сликамо на стаклу, керамици. За честиткама са нашим логом ве-

лика је потражња у граду. Ове године израдили смо их чак три пута више него раније и све је продато. Читав посао одрадило је осам наших чланова – каже Драгица Тодоровић, секретар поменутих организација.

Б. Р.

ПРОКУПЉЕ

Година братимљења

Годину 2010. Општинска организација пензионера у Прокупљу памтиће по многобројним акцијама и склапању нових познанстава са колегама из читаве Србије. Активности прокупачке организације биле су заиста запажене па су се многа удружења јављала за успостављање сарадње.

У години која је на измаку било је чак четири братимљења – најпре са општинским организацијама Врања и Власотинца, а средином и крајем године са колегама из Грачанице и Чајетине.

– Не знамо да ли и колико друга удружења имају побратимстава. Ми, међутим, идемо корак по корак и већ имамо четири побратима – истичу у овој организацији пензионера.

Посебно им је драго братимљење са колегама из Грачанице. Они су приликом свечаног чина нагласили да им је драго што нису заборављени и што још има оних који мисле о њима и помажу им. Исто тако, значајно је и побратимство са Чајетином, јер су се спојили запад и југ Србије.

– И у 2011. години се планирају нова братимљења – истиче председник прокупачких пензионера, Миролуб Коцић, подвлачећи да за то већ има понуда из неколико места.

Ж. Д.

БЕОГРАД

Двадесет година бриге о старијима

Централном прославом, одржаном 16. децембра у Културном центру Чукарица, обележено је двадесет година рада Дневног центра и клуба за старије „Чукарица“. Више од три хиљаде корисника је током постојања Клуба наилазило на отворена врата за дружење, оброк, бригу о најстаријима и немоћнима, организовано слободно време, превентивну здравствену заштиту, могућност за спорт и рекреацију, за писану реч, музику, игру, креативни ручни рад, кулинарство...

Свечана академија „Све наше године“ на сцени чукаричког Културног центра представила је историјат развоја клупских активности и део из богатог програма играчког ансамбла „Има дана“ и секција за културно-забавни живот Клуба. Дугогодишња сарадња са општином Чукарица потврђена је и овом приликом – присуством општинских званичника на челу са председником општине, Миланом Тлачинцем. Почасни гости прославе били су корисници са клупским стажом од двадесет година. Њих педесет двоје, који су право клупско богатство, примили су пригодне поклоне из руку „чаробне баке“.

– Клуб је за већину друга кућа и нек нам је срећан овај јубиларни рођендан – захвалио је у име свих Ранко Петковић, један од најстаријих корисника.

В. В.

НИШ

Поклони за најсиромашније

Удружење пензионера града Ниша поред редовних активности стално брине о својим најсиромашнијим члановима и помаже им. Током 2010. године најугроженијима је подељено 450 пакета основних животних намирница.

Актив жена овог удружења стално води рачуна о деци: нишке пензионерке су обишле Дом за незбринуту децу и поклониле им школски прибор и слаткише, а за малишане у Специјалној школи глувих са Домом ученика сакупиле су одећу, обућу и обезбедиле школски прибор. Чланице Актива жена редовно са поклонима обилазе и Геронотолошки центар Ниш.

Најважнија активност Удружења је формирање организација у месним заједницама у којима оне не постоје или су раније постојале али су из различитих разлога престале активно да раде.

Д. М.

НОВИ КОЗАРЦИ

Инвалиди рада за пензионере

У неколико села кикиндске општине чланови организација инвалида рада и пензионера заједнички користе друштвене просторије. Већ отуда постоји њихова међусобна сарадња.

Недавно је Општинска организација инвалида рада у Кикинди први пут иницирала веће дружење својих чланова са пензионерима. Улогу домаћина поверила је Месној организацији у Новим Козарцима. Дружило се око 210 званица из свих сеоских и градских месних заједница, а гостовали су и представници Ниша, Врњачке Бање и Сокобање, са чијим организацијама Кикинђани одржавају добре везе.

Свечаност је уприличена поводом обележавања Међународног дана особа са инвалидитетом, а на њој су уручене и дипломе најзаслужнијима за активности у протеклом периоду. Догодине ће домаћин бити Руско Село пошто је план да скуп постане традиционалан.

Свето Станишић, председник Општинске организације инвалида рада кикиндске општине, похвалио је Новокозарчане и све оне који су омогућили овогодишње дружење. Он је истакао пример ове месне заједнице која је обезбедила пензионерима и инвалидима рада три просторије, од којих сала има више од стотину квадратних метара. То стециште је отворено сваки дан, од 8 до 12 и од 16 до 21 час.

С. З.

ЖИТОРАЂА

Пакети за сиромашне

„Деда Мраз“ је крајем 2010. закуцао на врата многих сиромашних пензионера у општини Житорађа. Тачније, 30 одсто од више од 2.540 чланова Општинске организације пензионера добило је бесплатне пакете средстава за хигијену.

– Наше могућности нису велике јер је општина претежно пољопривредна и највише има пољопривредних пензионера чија су примања више него скромна. Ипак, успели смо да прикупимо одређена средства и да обезбедимо 800 пакета помоћи. Појединачна вредност пакета је око 500 динара – каже председник пензионера Житорађе, Томислав Ристић.

Пакете су примили пензионери са најнижим примањима, болесни и изнемогли из саме Житорађе, али и из 26 месних организација на сеоском подручју.

Ж. Д.

ПИРОТ

„Златни глас“ се заталасао

Пре четири године у оквиру Општинског удружења пензионера Пирота формиран је Актив жена који врло успешно функционише. Пре више од годину дана пензионерке које имају дара и склоности ка песми формирале су певачку групу „Златни глас“. Чланице „Златног гласа“ су Ружица Пенић, Добринка – Бина Петровић, Божана Николић, Злата Миладиновић и Персида Илић, руководилац и председник Актива жена.

– Младе смо по певачком „стажу“, али смо по годинама у позној јесени, због тога смо певање у групи „Златни глас“ схватиле веома озбиљно, како доликује нашим годинама – каже Персида Илић и додаје да су први пут наступале пред својом публиком, пензионерима, за Дан жена.

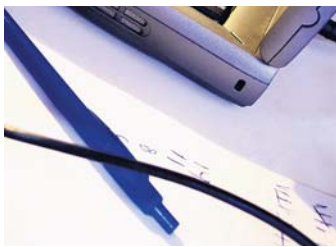
– Задовољне смо. Из анонимности смо изашле тек септембра ове године када смо наступале на двадесет деветим сусретима пензионера три округа, Нишавског, Топличког и Пиротског, чији је домаћин било наше удружење. Наступиле смо пред препуном салом Дома културе, а громогласан аплауз публике за нас је био права оцена колико вредимо – наглашава Персида Илић.

За новогодишње и божићне празнике „Златни глас“ је припремио програм под називом „Седенћа“, са којим ће наступити у Геронтолошком центру у Димитровграду. Поред забавног програма, жене из пиротског Актива корисницима Центра уручиће и скромне поклоне.

Персида Илић каже да имају подршку надлежних у Општинском удружењу пензионера, посебно председника Удружења, Велимира Пејчића.

С. П.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Уметност преваре на други начин

Читам ваш лист и задовољна сам његовим садржајем, па сам и сама решила да вам пишем. Прошле године (2009) преко пензионерског чека (корисник сам минималне породичне пензије) почеле су да ми се обустављају рате за две тоне угља сирове „колубара“, које је требало да добијем преко фирме Миомира Вујића из Града Сталаћа, општина Ћићевац.

Укупан износ ми је обустављен закључно са августом 2010. године.

Угаљ још нисам добила. Не знам ни када ћу, а то не зна ни Миомир који је новац уредно и на време добио.

Ово пишем да би други знали да преко њега не уплаћују огрев, а ја ћу своје потраживање морати да остварим преко суда!

Драгица Стевановић,
Крушевац

Честитке и најлепше жеље

Ваш лист сам почела редовно да читам тек ове године јер сам коначно успела да га добијем на кућну адресу љубазношћу ваше колегинице која ме је уврстила на списак читалаца. Раније сам само повремено успевала да прочитам понеки број кад успем да га нађем или добијем од комшија, а пошто ми се јако допадају теме о којима пишете желела сам да редовно добијам и чувам лист. То сада коначно могу.

Пошто неколико месеци редовно пратим сваки број и читам од прве до последње стране веома пажљиво, могу да кажем да ми се „Глас осигураника“ јако допада и просто ишчекујем кад ће ми поштар донети нови при-

мерак. Ту сазнам све оно што занима нас пензионере, али и много тога што би требало да знају они који још раде, па онда пренесем ћеркама, зетовима и унучима. Морам да кажем да понешто они први пут чују од мене.

Предложила бих да почетком године мало више пишете о бањама: какве су цене, где може и на колико рата да се иде, јер то нама треба па није лоше да прочитамо у коју бисмо бању могли да одемо.

Свима срећни предстојећи празници, Нова година и Божић, много здравља и среће и успеха у раду.

Босилка Трајковић,
Београд

Некад и сад

Картотека послодаваца и осигураника

Поред дирекције, која је имала вођство послова и обављала рад са самоуправом, основана је архивска служба, одељење за осигурање и за књиговодство, а доцније и рентно одељење.

Архивска служба има тај значај за техничко пословање Завода, што поред деловодника и експедита води још и картотеку послодаваца и осигураника и што рукује њиховим досијеима. Сваки послодавац и осигураник има свој број у картоци и свој досије, који ради правилног пословања морају бити најскрупозније вођени.

(Пензиони завод за службенике у Београду од 1938. до 1939. године, Београд, 1940)

Матична евиденција

Запослени у Сектору за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања у Фонду, поред других бројних послова, воде и матичну евиденцију о осигураницима и корисницима права. Пензијски стаж и зараде, накнаде, уговорне накнаде, односно основице осигурања, као и друге чињенице од утицаја на стицање и утврђивање права, осим налаза, мишљења и оцене органа вештачења, узимају се у обзир при остваривању права из пензијског и инвалидског осигурања на основу података утврђених у матичној евиденцији. Подаци о осигураницима регистровани су под јединственим матичним бројем грађана.

Ј. О.

Нема разлога за бригу

? Драган Н. – Београд: У новембру 2011. године пуних 40 година радног стажа и 61 годину живота. Колико ћу имати мању пензију у процентима, с обзиром на нове измене Закона, од колеге који је отишао у пензију у јуну ове године са 40 година стажа и 61 годином живота? Напомињем да смо завршили исту школу, имамо исту квалификацију и увидом у М-4 до јуна 2010. године месечно смо остваривали скоро исти број часова и имали скоро исту зараду.

Одговор: Нема разлога за бригу. Оно што је најважније јесте да су у бази матичне евиденције регистроване све Ваше зараде. Када следеће године напуните 40 година стажа, нема разлога да Ваша пензија буде мања од пензије Вашег колеге. Напротив, Вама ће у пензијски основ бити обрачуната и зарада за 2010. и 2011. годину, што значи да ће Ваш

лични коефицијент вероватно бити већи, а повећања која у међувремену буде добио Ваш колега и Ви ћете добити кроз примену такозваног општег бода. Пуна пензија за осигураника мушкарца је са 40 година стажа осигурања и сада и по изменама и допунама Закона о ПИО које би требало да ступе на снагу 1. 1. 2011. године. Година живота имате довољно.

Војна и цивилна пензија

? Радомир Јовић – Нови Пазар: Војни сам пензионер. Радио сам у суду четири године као поротник и за то време су ми уплаћени доприноси и редовно је Фонду ПИО достављан МУН образац. Да ли ови доприноси могу да се припоје мојој војној пензији? Ако не дође до спајања фондова и не будем могао да искористим ове доприносе за повећање пензије, да ли ове доприносе могу да пренесем на своју супругу која има малу пензију?

Одговор: Ступање у цивилно осигурање после остваривања права на војну пензију, без обзира на предстојеће измене Закона о ПИО, даје Вам могућност да Фонду ПИО поднесете захтев за остваривање права на цивилну пензију по основу стажа навршеног у војсци и по основу стажа навршеног у цивилству. Имате могућност да бирате између стечене војне пензије и новостварене цивилне пензије. По ступању на снагу Закона о

изменама и допунама Закона о ПИО имаћете и могућност прерачуна Ваше стечене војне пензије са накнадама које сте остварили после пензионисања, ако су те накнаде остварене после 2003. године. Изменама је дефинитивно предвиђено спајање фондова. Ако бисмо хипотетички предвидели да до тога неће доћи, свакако не би могле Ваше накнаде да се припоје супрузи. Таква могућност није предвиђена ниједним законом.

Права самохраног оца

? Сима Ђурић – Жагубица: Имам 53 године живота и 24 године радног стажа, тренутно сам незапослен. Имам двоје деце, од 15 и 11 година, која примају породичну пензију моје покојне супруге са којом нисам био венчан. Деца су добила породичну пензију почев од 2000. године и тренутно примају 14.100 динара. Да ли имам право на поновно одређивање породичне пензије с обзиром на то да сам самохрани родитељ без посла? Да ли могу да спојим стаж моје супруге са својим стажом и

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

добијем било какву пензију? Која је најнижа основица за породичну пензију за трочлану породицу где су деца малолетна, а старалац незапослен и да ли постоји нека установа којој могу да се обратим за помоћ?

Одговор: Ви као самохрани отац немате право на породичну пензију, јер нисте били у брачној заједници са покојном супругом. Право на породичну пензију могу имати само деца, а Ви ћете ту пензију примати као њихов законски старалац. Деца до 15. године живота имају право на породичну пензију без обзира на то да ли се школују или не. Од 15. године живота, само ако се школују, и то у средњој школи најдуже до 20. године, а на факултету до 26. године живота. Са пунолетством деца могу да траже да

породичну пензију примају на своје име. Радни стаж се односи само на личност која га је остварила и не може се спајати са радним стажом друге особе ради остваривања било ког права по том основу. Што се тиче породичне пензије, она је одређена за два члана и не може бити одређена за три члана. Износ који примаате знатно премашује 80 одсто најниже пензије која износи 11.088 динара. Ви сте се већ обраћали центру за социјални рад, а то је и једина установа којој можете да се обратите, поред Фонда ПИО.

Сабирање стажа осигурања

? Милан Матић – Трстеник: Плаћао сам 18 година допринос за ПИО по основу пољопривреде, а затим и пет година по основу добровољног осигурања по члану 15 Закона о ПИО. Не могу да заснујем радни однос, а немам ни услов за инвалидску пензију. Имам 42 године. Када испуним старосни услов за пензију, да ли би се сабирао стаж осигурања и који би стаж преовладао, већи или последњи? Да ли је за пензију довољан овај стаж од 23 године или је потребно више?

Одговор: Није уопште спорно да ће се приликом пензионисања сабирати пољопривредни стаж са добровољним осигурањем које сте уплаћивали. За одређивање најнижег износа пензије довољно је када су испуњени услови за остваривање права на пензију. За старосну пензију је довољно да имате 15 година стажа осигурања, па ће свакако бити довољно и 23 године. По садашњим прописи-

ма, најнижи износ пензије се одређивао према последњем осигурању, а познато је да осигураници запослени и осигураници самосталних делатности имају нешто повољнији најнижи износ пензије од осигураника пољопривредника. С обзиром на то да сте млади и да имате још доста времена до пензионисања, савет је свакако да ступите у било који вид осигурања ради обезбеђења личне егзистенције.

ОБРАДУЈТЕ СЕБЕ У НОВОЈ ГОДИНИ

Будите сами свој Деда Мраз

Ако сваке године, пред њен сам крај, одлучујете да вам нова која долази буде и прави тренутак за неки нов почетак, па онда средином те нове године схватите да је све по старом, да нисте ништа ново урадили у свом животу, решите да сада не буде тако. Овог пута промените приступ.

Одложите као прво на највишу мождану полицу у својој глави све оно што вас је ове године оптерећивало и чиме нисте били задовољни. На неке ниже мождане вијуге сместите, тако да вам буду надохват руке, поклоне за себе – дивно упаковане и црвеним машнама украшене идеје о томе шта све можете да учините да бисте се боље осећали, боље изгледали и били задовољнији собом.

Поклоните сами себи у следећој години, рецимо, довољно времена за себе. Није то

баш толико неизводљиво као што на први поглед изгледа, јер то не значи да треба да се пружите са „све четири увис“ свакодневно. Али, може да значи да себи поклоните два сата једном недељно и да се у то време бавите оним што вам се у том моменту ради: да читате, шетате, попијете кафу са неким кога нисте скоро видели или шта год вам падне на памет у та само ваша два сата. Видећете, када се после тог себи посвећеног времена вратите кући, проблеми који су вам пре тога изгледали велики као планина, биће некако мањи и чиниће се лакше решивим. Неће сигурно нестати ни куће, ни деце, па ни тих проблема, али ће вам укућани бити некако дражи, а муке мало мање мучне. Ако не верујете, пробајте.

Можете пробати и још много сличних поклона да себи ставите ту надохват руке, у

сопственом уму, и да их у години која наступа редом почнете отпакивати. Чиниће вам задовољство да видите каква сте све себи изненађења приредили и колико вам она пријају. Ипак, имајте на уму да ти ваши поклончићи, односно промене, или нови почеци које сте решили да себи дарујете у Новој години треба да буду што реалнији, да могу да се испуне, да се не бисте непотребно разочаравали током целе следеће године сваки пут кад схватите да не можете да испуните то што сте себи обећали. Немојте зацртати да решите све финансијске проблеме и ослободите се свих дугова тако што ћете додатно радити или добити на лутрији. Оно што не зависи само од вас, немојте себи постављати као циљ јер не можете, рецимо, да утицете на то да ли ћете успети да нађете допунски посао који се

уклапа са вашим садашњим радним временом, а о томе да ће баш ваших седам бројева бити извучено на лотоу да и не говоримо. Поклоните себи, на пример, петнаест минута смеха дневно јер то можете да остварите; смејаћете се читајући вицеве или гледајући фотографије из дана кад сте умели добро да се забавите...

Немојте себи обећавати да ћете, рецимо, 1. јануара „на један“ престати да пушите, поготово ако сте тренутно на две и више кутија дневно и до сада сте неколико пута остављали цигарете (у ташну или џеп, додуше). Ако сте свесни да од тог посла нема ништа, немојте зацртавати такве циљеве јер ћете бити разочарани собом, па ћете и оно остало, лакше изводљиво, занемарити јер, ето, кад у овом једном нисте успели, нећете онда ни у свему другом. Зато се не заричите да ћете следеће године скинути оних 20 килограма вишка или нешто слично што већ дуго безуспешно покушавате. Али, одлучите да на све што вам се догађа гледате позитивно и оптимистички. Скините црне наочари и оставите их у 2010, а у 2011. уђите са узречицом „ко зна зашто је то добро“ и видећете да, ако се будете довољно потрудили, у свему или после свега и можете пронаћи нешто добро.

Упакујте себи као поклон лепе и достижне идеје које ћете сигурно моћи да спроведете у дело. Тако нећете бити разочарани собом, успећете да целе године, сваког месеца, када са своје доступне мождане полице скинете поклончић који сте себи наменили, будете задовољни што сте унели неку позитивну промену у свој живот и што сте били одлучни па сте у томе и успели. А када ви будете задовољни собом, бићете бољи и околини. **В. А.**

ЯНУАР

П 3 10 17 24 31
 У 4 11 18 25
 С 5 12 19 26
 Ч 6 13 20 27
 П 7 14 21 28
 С 1 8 15 22 29
 Н 2 9 16 23 30

ФЕБРУАР

П 7 14 21 28
 У 1 8 15 22
 С 2 9 16 23
 Ч 3 10 17 24
 П 4 11 18 25
 С 5 12 19 26
 Н 6 13 20 27

МАРТ

П 7 14 21 28
 У 1 8 15 22 29
 С 2 9 16 23 30
 Ч 3 10 17 24 31
 П 4 11 18 25
 С 5 12 19 26
 Н 6 13 20 27

АПРИЛ

П 4 11 18 25
 У 5 12 19 26
 С 6 13 20 27
 Ч 7 14 21 28
 П 1 8 15 22 29
 С 2 9 16 23 30
 Н 3 10 17 24

МАЙ

П 2 9 16 23 30
 У 3 10 17 24 31
 С 4 11 18 25
 Ч 5 12 19 26
 П 6 13 20 27
 С 7 14 21 28
 Н 1 8 15 22 29

ИУН

П 6 13 20 27
 У 7 14 21 28
 С 1 8 15 22 29
 Ч 2 9 16 23 30
 П 3 10 17 24
 С 4 11 18 25
 Н 5 12 19 26

ИУЛ

П 4 11 18 25
 У 5 12 19 26
 С 6 13 20 27
 Ч 7 14 21 28
 П 1 8 15 22 29
 С 2 9 16 23 30
 Н 3 10 17 24 31

АВГУСТ

П 1 8 15 22 29
 У 2 9 16 23 30
 С 3 10 17 24 31
 Ч 4 11 18 25
 П 5 12 19 26
 С 6 13 20 27
 Н 7 14 21 28

СЕНТЕМБАР

П 5 12 19 26
 У 6 13 20 27
 С 7 14 21 28
 Ч 1 8 15 22 29
 П 2 9 16 23 30
 С 3 10 17 24
 Н 4 11 18 25

ОКТОБАР

П 3 10 17 24 31
 У 4 11 18 25
 С 5 12 19 26
 Ч 6 13 20 27
 П 7 14 21 28
 С 1 8 15 22 29
 Н 2 9 16 23 30

НОВЕМБАР

П 7 14 21 28
 У 1 8 15 22 29
 С 2 9 16 23 30
 Ч 3 10 17 24
 П 4 11 18 25
 С 5 12 19 26
 Н 6 13 20 27

ДЕЦЕМБАР

П 5 12 19 26
 У 6 13 20 27
 С 7 14 21 28
 Ч 1 8 15 22 29
 П 2 9 16 23 30
 С 3 10 17 24 31
 Н 4 11 18 25